24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6435 — 9 ՄԱՐՏ 1907 — ՈՒՐԲԱԹ — 7 ՍԷՖԷՐ 1325 — 22 MARS 1907 — 24me année № 6435

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 ղրուշով փող
1 մեծ.ի հատով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارەولك
درسعادتده غلطهده ارەولك غزتهسی ادارەخانەسی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԱՒԱՆԴ

(ԷՄԱՆԷԹ ԵՒ ՎԷՏԻԱ (*) =dépôt)

Լսած խօսակցութիւններէս յաճախ ստուգած եմ որ ժողովուրդը որոշ գաղափար մը չունի աւանդին ի՛նչ ըլլալու մասին և զայն գրեթէ միշտ կը շփոթէ գրաւի (րէհն) հետ։ Այս ինչին քով աւանդ ունիմ կամ այն ինչէն աւանդ առի, կ'ըսէ, գրաւ ըսելու տեղ, կամ ի հակառակէն։ Բայց գրաւ և աւանդ իրարմէ հիմնովին տարբեր բաներ են, սկզբունքով և հետեւութիւններով ոչ մէկ նմանութիւն ունենալով իրարու հետ։ Գրաւ կ'առնուի կամ կը տրուի պարտքի մը վճարումը ապահովելու նպատակաւ։ Աւանդը պարտքի հետ գործ չունի։ Գրաւը Արեւելքի 6405 և 6417 թիւերով ընդարձակօրէն բացատրած ըլլալնուս՝ հոս պիտի խօսինք աւանդի մասին միայն։

Օսմանեան օրէնքը աւանդի երկու զանազանութիւն կ'ընդունի. 1. էմանէթ, 2. վէտիա։

Էմանէթ կը կոչուի ամէն ինչ որ պատահմամբ մէկու մը քով կը գտնուի առանց անոր ըլլալու։ Այսպէս ձեր քով էմանէթ կը նկատուին դրացւոյն հաւնոցէն փախելով ձեր պարտէզը կամ հաւնոցը եկող հաւերը. կամ դրացւոյն պատշգամէն ձեր պարտէզը ինկած ճերմակեղէնները։ Նոյնպէս մէկու մը գետնէն գտած ինչքը անոր քով էմանէթ է մինչեւ որ այդ ինչքին տէրը մէջտեղ ելլելով ստանայ զայն։ Դարձեալ գնելու դիտաւորութեամբ բան մը ձեռքերնիդ առնելով քննած միջոցնիդ այդ բանը ձեր քով էմանէթ կը նկատուի։ Նոյնպէս էմանէթ կը կոչուին ճաշարան մը ճաշ ըրած միջոցնիդ ձեզ տրուած պնակները, [illegible]

Էմին կը կոչուի այն անձը որու քով կը գտնուի էմանէթը։ Էմանէթը պէտք է իր ներկայ վիճակին մէջ տիրոջը յանձնուի։ Երբ էմանէթը էմինին քով գտնուած ատեն փճանայ կամ վնասուի, էմինը կը ստիպուի փոխարժէքը տուժել, եթէ էմանէթը իր յանցանքով փճացեր կամ վնասուեր է. հակառակ պարագային վնասը չի տուժեր։ Այսպէս եթէ ձեր պարտէզը մտնող դրացւոյն հաւերը հալածելով սպաններ էք, փոխարժէքը կը տուժէք. իսկ եթէ անոնք ինքնիրենին սատկեր են կամ ուրիշ կողմէ սպաննուեր են, բան մը չէք տուժեր։ Դարձեալ եթէ, օրինակի համար, խանութպանէ մը բան մը գնելու կամ ջրավաճառէ մը ջուր խմելու համար, ապրանքը քննած կամ գաւաթը բռնած միջոցնիդ քովերնուդ մէկը անզգուշութեամբ թեւերնուդ զարկեր, ու ապրանքը կամ գաւաթը ձեռքերնուդ իյնալով կոտրեր է, անոր փոխարժէքը չէք տուժեր, բայց եթէ զայն ձեր իսկ անխոհեմութեամբ ձգեր էք, կը տուժէք։ Եթէ գնելու նպատակաւ քննած ինչքերնուդ արժէքը հասկընալնէդ վերջ, անիկա ձեր քով փճանայ կամ վնասուի, այն ատեն անոր արժէքը ամէն պարագայի մէջ կը տուժէք, եթէ նոյն իսկ փճացումը կամ վնասումը ձեր անխոհեմութեան արդիւնքը չ'ըլլայ։

Այսպէս, եթէ ժամագործի մը խանութը մտնելով, ժամացոյցի մը գինը հասկնալնէդ վերջ զայն քննելու համար ձեռքերնիդ առնէք և այդ միջոցին դիպուածաւ, առանց ձեր անխոհեմութեան, անիկա ձեռքերնուդ իյնայ և կոտրի, արժէքը կը տուժէք։

Յափշտակուած (կասպ օլունմըշ) ինչքերը, ինչպէս և այն ինչքերը որոնք հակառակ տիրոջ յայտնի պատուէրին և արգիլքին կ'առնուին, էմանէթ չեն նկատուիր և ամէն պարագայի մէջ կը տուժուին։ Այսպէս, երբ մէկը իր դրացւոյն հաւերը յափշտակէ, և այդ հաւերը՝ նոյն իսկ առանց իր ոևէ անխոհեմութեան սատկին, դարձեալ անոնց արժէքը կը տուժէ։ Նոյնպէս, երբ մէկը, օրինակի համար, հակառակ ժամագործին արգելքին, քննելու համար ժամացոյց մը ձեռք առնէ և անիկա, նոյն իսկ առանց իր անզգուշութեան, ձեռքէն իյնալով կոտրի, վնասը կը տուժէ։

Գալով վէտիային, անիկա մասնաւոր համաձայնութիւն մըն է, ընդմէջ երկու անձերու, որոնց մին՝ պահելու համար, ինչ մը կը յանձնէ միւսին, և միւսը այդ ինչքը ստանալով յանձն կ'առնէ զայն պահել և ուզուած ատեն նոյնութեամբ ետ դարձնել։

Ինչպէս մեր այս բացատրութենէն կ'երեւի, աւանդի այս երկրորդ եղանակը, իբր ճշմարիտ պայմանագրութիւն, կարեւորագոյնն է. այս պատճառաւ մենք ալ աւանդ բառը անոր պիտի յատկացնենք, և մեր յետագայ բացատրութիւններուն մէջ աւանդ ըսելով զայն միայն պիտի հասկնանք։

Աւանդը տուողը կը կոչուի աւանդատու (մուտի, déposant). աւանդը պահողը՝ աւանդապահ (միւսթէվտի, dépositaire)։ Օրէնքի լեզուով, աւանդ (վէտիա, dépot) բառով կը հասկցուի՝ թէ՛ պահուելու համար տրուած ինչքը և թէ այս գործողութեամբ աւանդատուին և աւանդապահին միջեւ տեղի ունեցած պայմանադրութիւնը։

Ամէն շարժուն կամ անշարժ ինչք, որու ստացումը և յանձնումը կարելի է, կրնայ աւանդ տրուիլ։ Հետեւապէս չի կրնար աւանդի առարկայ ըլլալ, օրինակի համար, օդին մէջ թռչող և տակաւին չորսացուած թռչուն մը։ Աւանդը գոյութիւն կը ստանայ ինչքին յանձնումով, որով ցորչափ աւանդ տրուելիք ինչքը չէ յանձնուած, աւանդ տալու և ստանալու մասին աւանդատուին և աւանդապահին նախապէս տուած պարզ խոստումը զիրենք չի կապեր, իրենց համար օրինական ոևէ հետեւութիւն չի կրնար ունենալ։

Աւանդը սկզբամբ ձրի պայմանագրութիւն մըն է, այսինքն աւանդապահը ինչքը պահելու համար վարձք ստանալու իրաւունք չունի օրէնքով։ Բայց աւանդատու և աւանդապահ ազատ են նախապէս վարձք մը որոշելու։ Եթէ վարձք որոշուած չէր, անցեալ ժամանակին վարձք պահանջելու իրաւունք չունի աւանդապահը։

Աւանդ տալ և ստանալ կարենալու համար, պէտք է խելահաս (ագիլ վէ միւմէյիզ) ըլլալ։ Հետեւապէս խելագար մը կամ անխելահաս անչափահաս(*) (սաղիրը կայրը միւմէյիզ) մը չի կրնար աւանդ տալ կամ ստանալ։

Աւանդը կրնայ որոշեալ ատենուան մը կամ անորոշ ժամանակի մը համար տրուած ըլլալ. երկու պարագաներուն մէջ ալ աւանդատուն կրնայ ուզած ատեն աւանդը ետ պահանջել, ինչպէս աւանդապահը կրնայ ուզած ատեն աւանդը ետ տալ։

Աւանդապահը՝ ցորչափ աւանդը իր քով է, պարտի անոր պահպանման համար հարկ եղած խնամքը տանիլ։ Օրէնքը այս մասին զանազանութիւն կը դնէ վարձք չստացող և վարձք ստացող աւանդապահին միջեւ։ Վարձք չստացող աւանդապահը՝ աւանդի մասին հարկ եղած խնամքը տարած կը նկատուի, եթէ անոր նկատմամբ վարուի այնպէս՝ ինչպէս կը վարուի կամ պիտի վարուէր իր նոյն տեսակէ եղող ինչքերուն նկատմամբ։ Այսպէս, եթէ իր գոհարեղէնները տունը կը պահէ, իրեն աւանդ տրուած գոհարեղէններն ալ տունը պահելով անոնց պահպանման համար հարկ եղած խնամքը տարած կը նկատուի։

Վարձք ստացող աւանդապահը, սակայն, աւանդի պահպանման մասին հարկ եղած խնամքը տարած նկատուելու համար պէտք է լաւագոյն խնամքը տարած ըլլայ։ Այսպէս, եթէ աւանդ դրուած գոհարեղէնները տունը պահելուն մէջ կրնայ վտանգ մը ըլլալ, պէտք չէ զանոնք տունը պահէ, այլ աւելի ապահով անվտանգ տեղ մը. եթէ նոյն իսկ ինք իր անձնական գոհարեղէնները տունը կը պահէ։

Երբ աւանդը աւանդապահին քով գտնուած ատեն փճանայ կամ վնասուի, աւանդապահը վնասը կը տուժէ եթէ պատասխանատու ինք է։ Ինչպէս ըսինք, վարձք չստացող աւանդապահը պատասխանատու կը նկատուի, եթէ, օրինակի համար, աւանդ դրուած ձի մը, իր ձիերուն հետ նոյն ախոռին մէջ չէ պահեր, այլ գէշ տեղ մը դրեր է, ուր կենդանին հիւանդանալով սատկեր է. կամ աւանդ դրուած գոհարեղէնները՝ իր գոհարեղէններուն հետ նոյն գզրոցին մէջ չէ դրեր, այլ բաց տեղ մը դնելով գողցուեր են. կամ ինք իր անձնական դրամը [illegible] տունը պահելով գողցուեր է։ Սոյն պարագաներուն մէջ, երբ պատասխանատու, աւանդապահը կը դատապարտուի աւանդատուին հատուցանել, սատկած ձիուն, գողցուած գոհարեղէններուն եւայլն արժէքը։ Մինչդեռ եթէ աւանդ դրուած ձին, իր ձիերուն հետ նոյն ախոռին մէջ պահած ըլլար և ձին հոն սատկէր, կամ գոհարեղէնները՝ իր գոհարեղէններուն հետ նոյն գզրոցին մէջ դրած ըլլար և անոնք հոնկէ գողցուած ըլլային եւայլն, զանոնք տուժելու չէր դատապարտուեր, անոնց հարկ եղած խնամքը տարած ըլլալով պատասխանատու չըլլալուն։ Իսկ վարձք ստացող աւանդապահը կը ստիպուի ամէն ատեն վնասը տուժել՝ եթէ լաւագոյն խնամքը տարած չըլլալուն համար աւանդը փճացեր կամ վնասուեր է։ Այսպէս, եթէ աւանդ դրուած ձին, իր ձիերուն հետ նոյն ախոռին մէջ պահեր, բայց ախոռը վատառողջ ըլլալուն համար ձին սատկեր է, աւանդապահը կը ստիպուի վնասը տուժել, աւանդ ձին վատառողջ ախոռի մը մէջ դնելով, անոր լաւագոյն խնամքը տարած չըլլալուն համար։ Կամ եթէ աւանդ դրուած գոհարեղէնները իր գոհարեղէններուն հետ նոյն գզրոցին մէջ պահեր, բայց գզրոցը անապահով ըլլալուն համար, գոհարեղէնները գողցուեր են, կը ստիպուի աւանդատուին տուժել անոնց արժէքը, զանոնք իր անապահով գզրոցին մէջ դնելով լաւագոյն խնամքը տարած չըլլալուն համար։

Ինչպէս կը հասկցուի, օրէնքը վարձք չստացող և վարձք ստացող աւանդապահներու պատասխանատուութեան միջեւ այս զանազանութիւնը կը դնէ, նկատելով որ առաջինը ձրի ծառայութիւն մըն է որ կը մատուցանէ, մինչդեռ երկրորդը վճարեալ փոխարինեալ ծառայութիւն մը։

Աւանդապահը չի կրնար աւանդը ոևէ եղանակաւ գործածել, եթէ այս մասին աւանդատուէն մասնաւոր արտօնութիւն չէ ստացած։ Հակառակ պարագային, գործածմամբ յառաջ եկած վնասին պատասխանատու կը նկատուի։

Աւանդին արտադրած շահը (ոչխարին կաթը, բուրդը, ձագը, բաժնեթուղթին տոկոսը եւայլն) ամբողջապէս աւանդատուին կը պատկանի, եթէ, իբր վարձք աւանդապահին, տարբեր կարգադրութիւն մը չէ եղած։

Նոյնպէս աւանդ տրուած կենդանիներու սնուցման ծախքը ամբողջապէս աւանդատուին կը պատկանի. բայց ինչ որ աւանդապահը, առանց աւանդատուին գիտակցութեան, իր գրպանէն ծախսէ, այլեւս չի կրնար զայն ետ պահանջել։

Կրնայ պատահիլ որ աւանդատուն աւանդը դեռ ետ չստացած անյայտանայ(*)։ Այն պարագային աւանդապահը մինչեւ աւանդատուին մեռած ըլլալուն հաստատուիլը ինչքը իր քով կը պահէ։ Բայց եթէ աւանդը մնալով աւրուելիք կամ արժէքէ իյնալիք բան մըն է, կրնայ դատաւորին արտօնութեամբ ծախելով, արժէքը իբր աւանդ պահել։ Սոյն զգուշական միջոցին դիմած չըլլալուն համար, աւանդապահը պատասխանատու չի կրնար բռնուիլ սակայն։

Եթէ աւանդ դրուածը կենդանի էր և աւանդապահը աւանդատուին անյայտացմամբ չի կարենայ անոր սնուցման ծախքը ստանալ, այս մասին կարգադրութիւն մը ըլլալու համար, կրնայ դատաւորին ծախուիլը, կա՛մ իրմէ առնուիլը պահանջել։ Դատաւորը աւանդատուին օգտակարագոյն եղող կարգադրութիւնը կ'ընէ։ Երբ աւանդատուն իր աւանդը ետ պահանջէ, աւանդապահը պարտի զայն անմիջապէս յանձնել։ Եթէ յանձնումը առանց ոևէ արդարացի պատճառի ուշացնէ և այդ միջոցին աւանդը փճանայ կամ վնասուի, այս վնասը աւանդապահը կը տուժէ, եթէ նոյն իսկ, անիկա անակնկալ պարագայի (force majeure) մը արդիւնք ըլլալով ինք անձնապէս պատասխանատու չըլլայ։ Աւանդին ետ յանձնման համար հարկ եղած ծախքը աւանդատուին կը պատկանի։

Աւանդատուին և աւանդապահին մահուամբ անոնց իրաւունքներն ու պարտականութիւնները իրենց ժառանգորդաց կ'անցնին. այսպէս, աւանդատուին ժառանգորդները իրաւունք ունին աւանդը իրենք ստանալու. իսկ աւանդապահին ժառանգորդները պարտաւոր են աւանդը աւանդատուին յանձնելու։ Աւանդապահին սնանկութեամբ աւանդը աւանդատուին ետ կը տրուի. սնանկին առնելիքաւորները (մասա) աւանդին վրայ իրաւունք չեն ունենար։ Աւանդատուին սնանկութեամբ աւանդը աւանդապահէն ետ առնուելով սնանկին առնելիքաւորներուն (մասա) կը յանձնուի։ Աւանդը (վէտիա, dépôt) մասնաւորաբար սէքէսթր (սէքէսթրօ, séquestre) անունը կ'առնէ, երբ երկու անձանց միջեւ վէճի առարկայ եղող ինչք մըն է որ մինչեւ վէճին կարգադրուիլը երրորդ անձի մը քով աւանդ դրուած է (սէքէսթրօ եղած է)։ Սէքէսթր կը կոչուի նաեւ այս երրորդ անձը։

Սէքէսթրօն կրնայ երկու տեսակ ըլլալ՝ 1. պայմանական սէքէսթրօ (séquestre conventionnel). 2. Դատաստանական սէքէսթրօ (séquestre judiciaire)։ Սէքէսթրօն պայմանական է կ'ըսուի, երբ ինչքի մը առթիւ վէճ ունեցողները, առանց դատարան դիմած ըլլալու, իրենք իրենց կողմէ այդ ինչքը երրորդի մը կը յանձնեն, որպէս զի զայն մինչեւ վէճերնուն կարգադրուիլը, իր քովը պահէ։

Սէքէսթրօն դատարանական է կ'ըսուի, երբ դատարանն է որ վէճի առարկայ ինչքը երրորդի մը յանձնած է, որպէս զի զայն, մինչեւ վճռոյն արձակուիլը, քովը պահէ։

ԱՐՄԵՆԱԿ ԻՆՃԻՃԵԱՆ
(Փաստաբան)

(*) Մէճէլլէ յօդուած 762—804։

(*) Անչափահասութեան ինչպէս և օրինական միւս անկարողութիւններու մասին տե՛ս Արեւելք թիւ 6346։

(*) Անյայտացման կամ բացակայութեան մասին տես Արեւելքի թիւ 6358։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՇՈՒԵՔՆՆԻՉ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

ՄԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

(Շարունակութիւն երէկուան թիւէն)

2. Հաշիւ վաճառեալ եւ գնեալ կալուածոց։

Տ. Ղեւոնդ վարդապետի «Վաճառեալ և գնեալ կալուածք» խորագրին տակ ներկայացուցած ցուցակը երեւան կը հանէ հետեւեալ վաճառումներն ու գնումները.

ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԿԱԼՈՒԱԾՔ

	Վաճառման գին Ոսկի	Զուտ մնացորդ Ծախքերը զեղչելէ յետոյ Ոսկի
Աղեքսանդրիոյ գետին	28123.91	26314.85.10
Դահիրէի մէջ աւերակ գետին	1021.68	1013.04 —
Զանազան գաւառաց մէջ անօգուտ համարուած գետիններ	39.76	— 39.76
Կ. Պոլսոյ մէջ մահլիւլ կամ նուէր	395.37	364.83 —
Երուսաղիմայ մեծ արտէն 15134 կանգուն	6797.31	5623.33 —
Երիքովի Այն Հաճլա գետին	492.26	289.76 —
Յ'Երուսաղէմ Թարնոց	370.50	361.71 —
Յ'Երուսաղէմ գետիններ և ի Բեթլեհէմ ծառեր	461.46	439.49 —
Ծախքերը զեղչ	3255.47.30	
	34446.77.10	34446.77.10

ԳՆԵԱԼ ԿԱԼՈՒԱԾՔ

	Ոսկի
1892էն մինչեւ 1902 թուականը գնուած	5554.82 —
1902-1903 » »	440.02 —
1903-1904 » »	257.11.30
1904-1905 » »	1432.81.10
	7684.77.—
Առաւելութիւն վաճառեալ կալուածոց	26762.00.10
	34446.77.10

Այս պատկերէն կը հետեւի որ վաճառմանց արդիւնքէն զեղչուելով գնեալ կալուածոց արժէքը, 26,762 ոսկւոյ առաւելութիւն մը կը գոյանայ որուն 26314.25.10 ոսկին մատակարարութեան և 447.15 ոսկին շինութեանց հաշւոյն անցած են։

Վաճառեալ կալուածոց մէջ ամէնէն կարեւոր տեղը կը բռնէ Աղեքսանդրիոյ գետինը, որու վաճառման պատճառն ու պարագաները հետեւեալներն են։

Այս գետնին վրայ գտնուած կալուածները օր աւուր հիննալով ու փլչելով, տարեկան հասոյթը 800-900 ոսկիէն հետըզհետէ 3-400 ոսկւոյ իջած էր, ու այդ միջոցին՝ այն է 1899-900՝ միաբանութեան տոկոսաւոր պարտքն 21898.57 ոսկւոյ բարձրացած էր։ Տնօրէն Ժողովը վանուց պարտալից վիճակը մաքրելու նպատակաւ կ'որոշէ վաճառել յիշեալ գետինը։

Տարիներ յառաջ մինչեւ 15,000 ոսկւոյ ծախելու տրամադրութիւն կայ եղեր և այս պատճառաւ այն ատեն Տ. Ղեւոնդ վրդ. անձամբ Աղեքսանդրիա կ'երթայ ու տեսնելով որ կալուածը ենթադրուած գինէն շատ աւելի կ'արժէ, կը յետաձգէ վաճառումը։ Տարիներ յետոյ Եգիպտոսի Երուսաղիմապատկան կալուածոց Տեսուչ Տ. Վահրամ Վ. Ազարեան աւելի մեծ գին գտնելով, Տնօրէն Ժողովէն արտօնութիւն կը ստանայ և 28,124 ոսկւոյ գինով կը վաճառէ ընկերութեան մը և թէեւ այս արդիւնքը իբր բարձր գնով վաճառում, մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ վանական վարչութեան, բայց սուղ ինչ յետոյ կը տեսնուի որ այդ գետինը շատ աւելի պիտի արժէր, եթէ վաճառումը յետաձգուած ըլլար։ Այս բանէն դրդեալ, միաբանք ոմանք կ'ամբաստանեն թէ վաճառման գործին մէջ Տ. Ղեւոնդ և Տ. Վահրամ վարդապետք նենգութիւն գործած և մի կարեւոր յանձնարարողչէք առած են և ի պաշտպանութիւն այս ամբաստանութեան՝ կը յարեն

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —16—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Դ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

Հակառակ իր զգացած անկեղծ վշտին, մտքին առջեւ բերաւ այն հեղինակաւոր շեշտը, որով այդ լուրը պիտի հաղորդէր իր տիրոջ, և այս վերջինն ալ պիտի ըստիպուէր ձեռքէն ձգել լուսանկարը և խոշորացոյցը, իր մտազբաղութենէն։

Այդ մտածումը ոտքի հանեց զինքը։ Բայց միեւնոյն ատեն Բիէր Պէրնալի դէմքը աչքին առջեւ եկաւ և ողբագին վշտով մը փութաց Պ. տը Միրըվէրի մօտ։

—Պարո՛ն, սա փայտէ առարկաները ձգեցէք, գոչեց Էսթէլ։ Ատոնցմէ շատ բան մը չերեւար աչքերնուդ։ Արդէն ձեզի ըսի... պարոն Բիէրի գլխուն փորձանք եկած է...

Ծերուկը, ապշած այդ յեղակարծ խուժումէն, մանրուկ ու դեղնորակ դէմքը վեր առած էր՝ ճերմակ մօրուքով և մազերով շրջանակուած։

Իր բաց կապոյտ աչքերը զայրացկոտ ակնարկ մը արձակեցին, որ ընդհուպ մըտատանջ նայուածքի մը փոխուեցաւ.

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

—Պարոն, մեծ դժբաղդութիւն մը պատահած է։ Բայց ստոյգ չէ թերեւս։ Լրագիրները այնքան անմտութիւններ կը գրեն։

Մամուլին նկատմամբ Էսթէլի յայտնած այդ անտեղի արհամարհանքը անկեղծ չէր։

Սպասուհին պիտի հաւատար, եթէ հրատարակուած ըլլար թէ Էյֆէլի աշտարակը հակառակ կողմ դարձուած էր։

Բայց Էսթէլ շատ ճարտար կը գտնէր ի գործ դրած հնարքը, որուն նպատակն էր տիրոջ սիրտը թերահաւատութեամբ ամոքել։

—Օ՛ն, Պ. տը Միրըվէր, ո՞ւրկէ իմացած ես այդ պատմութիւնը։ Ո՞ր լրագրին մէջ հրատարակուած է։

Սպասուհին երկարեց յաւելուածը։ Յանկարծ, խոշոր տառերով վերնագիրը սարսուռ պատճառեց Պ. տը Միրըվէրի։ Դէմքը չգունատեցաւ բնաւ, քանի որ անկարելի էր այդ բանը, բայց նախ արտայայտութիւն մը առաւ։ Աչքերուն վառվռունութիւնը աղօտացաւ կարծես նուրբ մոխրի մը տակ։ Յիսուն տարեկան կ'երեւար, հակառակ վաթսունըհինգ տարեկան ըլլալուն։

Սակայն Պ. տը Միրըվէր հանդարտօրէն կը կարդար, առանց զարմանք կամ վիշտ յայտնելու։

Էսթէլ, որ իր հեծկլտուքները զսպած էր, տէրը դիտելու համար, մտովի կ'ըսէր.

—Անտարակոյս, այս մարդը ամէնուն պէս սիրտ չունի։ Ոչ ոք սիրած է իր կեանքին մէջ։ Պարոն Բիէրի չհազգըրգուելուն պատճառն ալ սա է որ արձաններ կը շինէ ան։ Բայց գործով ըսուած բանը չունի։

Իրողութիւնը սա է որ Պ. տը Միրըվէրի դիմագծերուն վրայ ոևէ խանդաղատանք չէր տեսնուեր։

Իր խիստ և սեւեռեալ դիմագծութիւնը աւելի կեդրոնացած զայրոյթ մը կ'արտայայտէր։

Աւասիկ ինչ որ կը կարդար Պ. տը Միրըվէր.

«Անլուր և խորհրդաւոր ոճիր մը զոհ գնաց երիտասարդ և արդէն իսկ նշանաւոր քանդակագործ մը, Պ. Բիէր Պէրնալ, որ ամենափայլուն ապագայ մը կը խոստանար։

«Իր «Ցաւերժհարսին անակնկալ»ը անուն գործը մեծ յաջողութիւն գտաւ նկարչական վերջին Սալոնին մէջ։

«Անկարելի է առ այժմ նոյն իսկ ենթադրութեամբ ըսել թէ ի՛նչու համար և ո՛րու կողմէ սպաննուած է տաղանդաւոր արուեստագէտը։

«Ամայի վիլլայի մը պարտէզին մէջ գտնուած է իր դիակը, որ միակ և սոսկալի վէրք մը կը կրէր, դանակով կամ դաշոյնով բացուած։

«Այդ վիլլան, որուն վարձակալն էր Պ. Պէրնալ, իր անունով վարձու բռնուած չէր։ Այս պատճառաւ կարելի չեղաւ անմիջական կերպով հաստատել իր ինքնութիւնը։

«Այդ փոքր տան մէջ չէր բնակեր արուեստագէտը, այլ երբեմն ժամադրութիւններ կուտար հոն, որոնց սիրային հանգամանքին վրայ տարակոյս չէր ներշնչեր տան ներքին յարդարումը։ Այս իրողութիւնը ենթադրել կուտայ թէ սիրային ոճիր մըն է գործուածը։

«Սակայն կոտրուած ու պարպուած գզրոցներ կը յայտնեն թէ գողութիւն ալ կատարուած է։

«Վանդակապատը դիւրաւ բացուած ըլլալու է կա՛մ կեղծ բանալիներու միջոցաւ և կամ նոյն ինքն տանտիրոջ կողմէ. որովհետեւ խորտակման հետք չի կրեր բնաւ։

«Ահա թէ ի՛նչպէս երեւան հանուեցաւ այդ վրդովիչ չարագործութիւնը։

«Երէկ իրիկուն, ժամը ութին, Պուա-լը-Ռուայի պարտիզպանը, Արսէն Բուրալ անուն երիտասարդ մը, Սէնը եզերող ճամբէն յառաջանալով՝ փոքր շալէի մը վանդակապատին զանգակը հնչեցուց, որ այդ կողմերը ծանօթ է Շալէ տէ Լիէր անունով։

«Պ. Լօրան կոչուած անձի մը հրամանները ընդունելու կ'երթար, որ իր ծառայութիւններուն պէտք կ'ունենար հաղուադէպ կերպով, ամէն անգամ որ այդ օտարականը Պուա-լը-Ռուա գար։

«Բուրալի քով չէին գտնուեր Շալէի բանալիները։ Բայց նախապէս անծանօթը հեռագրով մը իմաց կուտար իր գալուստը։

«Պարոն Լօրանը շալէին մէջ կը գտնէր, որ ընդհանրապէս իրեն կը յանձնարարէր տունը կարգի դնել, նախընթրիք մը կամ ընթրիք մը պատրաստել, յետոյ հեռանալ և իր կողմէ որոշուած ժամուն միայն վերադառնալ։

«Երէկ ալ ամէն ինչ այդպէս եղած էր։ Արսէն կէս օրէն յետոյ ժամը երեքուկէսին մեկնած էր շալէէն, իրեն յանձնարարուած պատրաստութիւններէն հետեւցնելով որ Պ. Լօրան սիրային ժամադրութեան մը կը սպասէր։

«Այցելուն միեւնո՞յն կինն էր միշտ, թէ ո՛չ կարծեցեալ պարոն Լօրան իր խորհրդաւոր տան մէջ կ'ընդունէր այնպիսի կիներ որոնց սէրը անհետեւանք կը մնար։ Չի գիտցուիր այդ պարագան և չպիտի գիտցուի երբեք։

«Բուրալները, հայր և որդի, շատ լաւ վարձատրուելնուն համար, հետաքրքրութիւն չէին ցուցուցած բնաւ։

«Այսպէս, Արսէն, առանց սպասելու, իր տունը դարձած էր խղճմտօրէն, շալէին առտնին գործերը կարգի դնելէ յետոյ։

«Պ. Լօրան ապսպրած էր Արսէնի՝ ժամը ութին վերադառնալ, յարելով.

«—Երկու անգամ հնչեցո՛ւր վանդակապատին զանգակը։ Քեզի պիտի ըսեմ ընելիքդ. կա՛մ հոս պիտի անցընեմ գիշերը և կամ իրիկուան պիտի մեկնիմ։

«Արսէն վերադարձաւ որոշեալ ժամուն։ Երկու անգամ հնչեցուց զանգակը։ Սակայն դուռը չբացուեցաւ։ Այդ բանը զարմանք պատճառեց Արսէնի, որովհետեւ «պարոն Լօրան» անխախտ սովորութիւններ ունէր։

«Մնաց որ, շալէն ալ մթութեան մէջ թաղուած էր։

«Տպաւորիչ լռութիւն մը կը տիրէր։

«Արսէն, քիչ մը սպասելէ յետոյ, նորէն սկսաւ զանգակը հնչեցնել. ապա սկսաւ կանչել ու դարձեալ զանգակը քաշել։ Յանկարծ անբացատրելի սարսափ մը զգաց։

«Իր հօր քով փութաց, որ սկսաւ ծաղրել զինքը՝ յայտնած վախին համար։

«Կ'երեւայ թէ մարդը աւելի կարեւոր գործեր ունի եղեր։ Հանդարտ ձգէ զինքը։

(Շարունակելի)

թէ Տ. Վահրամ վրդ. այս վաճառումին յետոյ կալուածատէր եղած է Աղեքսանդրիոյ մէջ։

Թէեւ այս գետնին քիչ ժամանակ յետոյ աւելի մեծ արժէք ստանալն իրողութիւն մ'է, բայց ասկէ չհետեւիր թէ վաճառումը նենգութեամբ եղած ըլլայ։ Ամէն ոք գիտէ թէ Եգիպտոսի մէջ հողերը տարուէ տարի մեծ արժէք կը ստանան և թէ այսօր վաճառուածը հետեւեալ օրն աւելի կ'արժէ։

Եւ որովհետեւ ծանուցեալ նենգութեան նկատմամբ փաստ չունինք ի ձեռին, իրաց այս վիճակին մէջ ամբաստանութիւնը կը մնայ իբր մի պարզ ենթադրութիւն։

Այլ սակայն Տնօրէն Ժողովը տեղի տուած է քննադատութեան, կատարելով այսպիսի մի կարեւոր գործողութիւն միմիայն Տ. Վահրամ վրդ.ի միջոցաւ, մինչդեռ գործին կացութիւնը կը պահանջէր Եգիպտոսի ազգայնոց դիմել և անոնց խորհրդով և կամ յանձնաժողովի մը աջակցութեամբ պատշաճը տնօրինել, ի գործ դնելով միանգամայն աճուրդի դրութիւնն և հրապարակութեան սովորական պայմանները։ Եթէ հրապարակաւ և ուրիշ անձանց օժանդակութեամբ կատարուած ըլլար վաճառումը, արդիւնքը ըլլար թերեւս աւելի շահաւոր։ Ցամենայն դէպս, բարոյական պատասխանատուութենէ զերծ կը մնայ Տնօրէն Ժողովականք։ Ըստ մեզ, գործողութեան պայմանները քննադատելի են քան թէ ձեռք բերուած գինը, զորմէ կը տարակուսին ամբաստանողք։

Աղեքսանդրիոյ գետնի վաճառման արդիւնքը նշանակուած է ըստ հետեւեալին.

	Ոսկի
$41131\frac{22}{100}$ քառ. կանգուն, իւրաքանչիւրը 60 դահեկան ողջ եգիպտական, որ կ'ընէ	28123.91
Միջնորդչէք և դրամոց փոխադրման ծախք	1035.02
	27088.89
Աղեքսանդրիոյ Նախ. գործակալ որ Արթինօֆի պարտքը վաճառման հասոյթէն առնուած և վճարուած համարելով զեղչ	774.03
	26314.86

Մասնախումբս դիտողութեան արժանի կը գտնէ Ս. Աթոռին իր Աղեքսանդրիոյ գործակալէն ունեցած 774.03 ոսկւոյ պահանջքը այս գումարէն զեղչելու գործողութիւնը, թէեւ մուրհակ առնուած ըլլայ՝ ըստ յայտարարութեան Տ. Ղեւոնդ վարդապետի, երբ Պ. Արթինօֆ կարող ըլլայ, առաջիկային գանձելու պայմանաւ։ Ապօրինաւոր է հին պարտքը ջնջել և հաշիւը փակել. պէտք է այդ հաշիւը տոմարական նոր գործողութեամբ ուղղել և 774.03 ոսկւոյ գանձումը հետապնդել Պ. Արթինօֆէ։

[illegible] բոլոր տոկոսաւոր պարտքերը, ինչպէս նաեւ նոյն տարւոյ շուրջ 4000 ոսկւոյ մատակարարութեան բացը, որով 1900 թուականին այլեւս տոկոսաւոր պարտք չէ մնացած։

Կատարուած այս գործողութիւնք 1900 օգոստոս 23 թուականաւ վաւերացած են Տնօրէն Ժողովոյ կողմէ։

Տ. Մատթէոս վարդապետ մասնաւորապէս քննադատելի կը գտնէ Երիքովի մօտ Այնճալա գետնին և Երուսաղէմի մօտ Քարնոցին վաճառումները, առաջնոյն համար յայտարարելով թէ ջրարբի գետին մ'էր և Յորդանանու մօտ Հայոց ձեռքը գտնուած միակ վայրը, մանաւանդ թէ զուտ արժէքն եղած է 259 ոսկւոյ չնչին գումարը, իսկ երկրորդին համար կ'ըսէ թէ Երուսաղէմի համար քարհանք մ'էր և իր վիճակին մէջ հասութաբեր։ Սակայն Տ. Ղեւոնդ վարդապետ իր գրաւոր ընդարձակ պատճառաբանութեան մէջ, որ կը գտնուի բացատրագրերու շարքին մէջ, կ'արդարացնէ այդ վաճառումները, ըսելով թէ Այնճալայի գետինը իրօք անմշակելի էր և վանքը զայն ի գնոյ առած էր իբր միջոցաւ 50 ոսկւոյ. գետինը դատի ենթարկուած էր, միշտ բեռ եղած էր վանքին վրայ և Տնօրէն Ժողովն՝ սկիզբէն ի վեր կը փափաքէր զայն ձեռքէ հանել, որով վաճառումը սիրով կատարուեցաւ, երբ Յոյները՝ այդ գետնին մօտերը վանք մը ունենալնուն պատճառաւ, առաջարկեցին 500 զուտ ոսկւոյ անակնկալ գինը։ Քարնոցն ալ Իսլամաց գերեզմանատան կից անգործածելի գետին մ'էր, որու մեծ մասը 1891-92 թուականին վաճառուած էր արդէն։ Նաեւ Տ. Ղեւոնդ վարդապետ կը յայտարարէ թէ մեծ արտէն անջատուած 15134 կանգունի մաս մ'ալ՝ կանգունը 10 ֆրանք կամ 44 դահեկանի, գոհացուցիչ գնով վաճառուած է։

Ըստ որում վաճառումները եղած են ամենուն ներկայութեան և Տնօրէն Ժողովոյ և Ս. Պատրիարքին որոշմամբ, անտեղի է, ըստ մեզ, այս մասին Տ. Ղեւոնդ վարդապետի վերագրել ո և է զեղծում կամ պատասխանատուութիւն։

Գալով գնեալ կալուածոց, նախ ըսենք թէ անոնցմէ մեծ մասը թափուի քօչաններով ու մի քանի կտորն ալ առժամեայ սէնէտներով են միայն և առայժմ արձանագրուած են հետեւեալ անձանց վրայ.

			Ոսկի
Յանուն	Տ. Վահրամ վրդ.ի,	իբր	50
»	Տ. Եղիշէ	» »	170
»	Թորոսեան Յար. էֆ.ի	»	340
»	Բեթլեհէմցի Տ. Գէորգի	»	400
»	Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի	»	6725
	Գումար իբր Ոսկի		7685

Այն դիտողութեան դէմ թէ վնասաբեր է և անկանոն՝ անհատներու վրայ արձանագրել վանքին սեփական կալուածները, Տ. Ղեւոնդ վարդապետ յատուկ ծանօթագրութեամբ կ'առարկէ թէ գնեալ կալուածոց մէջ կը գտնուին բաժիններ որոնք հետզհետէ գնոյ պիտի առնուին՝ մինչեւ որ ամբողջանան, և թէ կան ի նորոյ վաճառելի մասեր, ու ասոնք առ այժմ այսպէս ձգուած են ի դիւրութիւն առուծախի գործողութեանց, մինչեւ որ ամէնն ինչ կարգադրուի և ապա ամէնը մէկտեղ վագֆ ըլլան վանքին։

Թէեւ կրնան նկատողութեան առնուիլ այս պատճառաբանութիւնները, սակայն ամէն պարագայի մէջ պէտք է ապահովել և չթողուլ անհատներու վրայ այն հողերն ու կալուածները որոնք վանքին կը պատկանին։

Գնեալ կալուածոց գործածութեանց և գնմանց վերաբերեալ թուղթերն ու պաշտօնագիրը Տ. Ղեւոնդ վարդապետ թուագրելով ու յատուկ պահարաններու մէջ զետեղելով, ուրիշ կարգ մը թղթոց հետ վերջին պահուն յանձնած է եղեր Ս. Պատրիարքին, որոնց մի մանրամասն ցուցակն ալ յանձնեց Մասնախմբիս։ Այս ցուցակը կը գտնուի միւս հաշուեցուցակաց շարքին մէջ։

Տ. Մատթէոս վարդապետ այս գնումներուն համար իր տեղեկագրին կը դիտէ թէ անոնցմէ շատեր Տ. Ղեւոնդ վարդապետ նախապէս գնած էր շահադիտութեամբ ու վերջին պահուն շինութեանց հաշուոյն անցուցած է անոնց արժէքն իբր 4702 ոսկի, տեսնելով որ անոնք ապագայ չունին։

Մասնախումբս անհարկի կը գտնէ այս կարգի դիտողութիւններն, ապացուցանող փաստեր չգտնուելուն համար, մանաւանդ թէ այս դիտողութեանց ենթարկուած 4702 ոսկւոյ գումարին մէջ կը գտնուին տուներ, խանութներ և Համբարձման լերան վրայ գնուած հողերն, որոնց գնումին գովեստը յիշատակած է Տ. Մատթէոս վարդապետ իր առաջին տեղեկագրին մէջ, անոնց օգտակարութիւնը խոստովանելով, մինչդեռ երկրորդ տեղեկագրովն 4027 ոսկւոյ գնումին ամբողջովին անընդունելի կը գտնէ։

Մասնախումբս կը դիտէ միայն որ գնեալ կալուածներէն վերոյիշեալ 4702 ոսկւոյ արժէք ունեցող զանազան գետինները և կալուածները հաշուին Տ. Ղեւոնդ վրդ. միահաղոյն կ'անցընէ 1905էն վերջին անգամ ներկայացուած շինութեանց հաշուոյն մէջ, մինչդեռ Մասնախմբիս ներկայացուած կալուածոց հաշուեցոյցին մէջ կը տեսնուի որ այդ գետիններն գնոյ առնուած են 1897էն մինչեւ 1904 ժամանակամիջոցին մէջ։ Շատ պատշաճ և օրինաւոր պիտի ըլլար, եթէ օրն օրին մատակարարութեան տումարաց մէջ անցուցած ըլլար անոնց հաշիւը, փոխանակ շինութեանց հաշուոյն մէջ առկախ պահելու։

Այսու հանդերձ Մասնախումբս պատշաճ կը համարի որ այս խնդիրը յանձնուի յԵրուսաղէմ ի նորոյ կազմելի Վարչական Մարմնոյ նկատառման։

3. Հաշիւ վաճառեալ արժեթղթոց

Երկոտասանամեայ շրջանին մէջ վանքի մասը պահուած է եղեր գանձատան մէջ և միւս մասը գոյացած՝ վախճանեալ Միաբանից գոյքերէ, կտակներէ և նուիրատուութիւններէ։

Վաճառեալ արժեթղթոց հաշիւը քննելէ յառաջ՝ համառօտիւ յիշատակենք գանձատան մէջ պահեստի գումարի մը գոյութեան և ապա սպառման խնդիրը, որ կապ ունի արժեթղթոց վաճառման հետ։

Այս մասին Անոյշեան հանգ. Գաբրիէլ վրդ. ի կենդանութեան, Ս. Երուսաղէմայ և Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքաց ուղղած բողոքագրերուն մէջ յիշատակութիւնը ըրած է պահեստի կարեւոր՝ իսկ քանակն անծանօթ գումարի մը, և Տ. Մատթէոս վրդ. բերանացի Մասնախմբիս հաղորդեց թէ լսած է պահեստի կարեւոր գումարի մը գոյութիւնը՝ իբր 1,600,000 դահեկանի հին ոսկեդրամներ, որոնք այսօր չորս անգամը պիտի կրնային արժել։ Նոյն պահեստի գումարի մասին Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի տուած տեղեկութիւնն է թէ՝ 1842ին Գանձատան մէջ ցուցակագրեալ որոշ քանակութեամբ ոսկի և արծաթ դրամներ պահուած էին, երբ 1871-75 թուականին Եսայի Պատրիարք նոյն ժամանակի լուսարարապետ Իսահակ եպիսկ.ի միջոցաւ այդ դրամները Գանձատունէն հանելով, արժեթուղթ և կալուած կը գնէ։ Եսայի Պատրիարքի վախճանէն յետոյ այդ խնդրոյն պատկանեալ հաշուեթղթերը կնքուած կը պահուէին մինչեւ Տ. Յարութիւն Սրբազան Պատրիարքութիւնը, այն է 1889 թուականը։ Ցայնժամ Տնօրէն Ժողովոյ մէջ հաշիւը կը քննուի ու կը հաստատուի թէ պահուած դրամներն ամբողջովին Գանձատունէն հանուած, օրուան արժէքով ընթացիկ դրամի վերածուած և արժեթուղթ ու կալուած գնուած և մաս մըն ալ ծախքերու և վճարումներու գործածուած են, ընդ ամէնը 13-14,000 ոսկի։ Նաեւ Տ. Ղեւոնդ վրդ. ծանօթացուց թէ 1895, 1896 և 1897 թուականներուն լուսարարապետի միջոցաւ նոյն ատենի Տնօրէն Ժողովոյ յանձնուած են, Գանձատունէն բերուելով, Ա. Տոպրակ 552 հատ, և Բ. Տոպրակ 284 հատ Ռումէլիի Երկաթուղւոյ պարտատոմսեր, որոց հաշիւը տեսնուած է 1897 յունիս 11ին Տնօրէն Ժողովոյ ձկ. նիստին մէջ։

Թէ՛ Գանձատունէն հանուած և թէ՛ հանգ. միաբանից, նուիրատուաց և այլ արժեթուղթերը ծախսուած են մաս առ մաս և հաշւոյ անցած, ինչպէս պիտի տեսնենք ի ստորեւ, և կը մնայ այժմ 145 հատ Ռումէլիի Երկաթուղի, որոց 114 հատը կը պատկանի հանգ. Միքայէլ վրդ.ի յիշատակին ու կը մնայ յԵրուսաղէմ Ս. Յակոբ եկեղեցին ի պահ, 5 հատը իբր աթոռապատկան կը գտնուի Կ. Պոլսոյ Երուսաղէմատունը, իսկ մնացեալ 26 հատը Տ. Ղեւոնդ վրդ. յանձնած է Ս. Պատրիարքին։

Այս ծանօթութիւնները, որք Գանձատան մէջ պահուած գումարին ու արժեթղթոց խնդիրը կը լուսաբանեն, կը ցուցնեն միանգամայն թէ գործողութիւնք Ս. Պատրիարքին, Լուսարարապետին և Տնօրէն Ժողովոյ գիտութեամբ կատարուած են և անտեղի է Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի վերագրել այս մասին ո և է նենգութիւն կամ զեղծում։

Զանազան ազգայիններէ գոյացած վերոյիշեալ արժեթուղթերը վաճառուած են 1890էն մինչեւ 1897 թուականը, ըստ հետեւեալին։

		Ոսկի
2361	Ռում. Երկթ. Բօնսօլիտէ, էտհամ եւն.	11690.40
349	Ռում. Երկթ. Բօնսօլիտէ եւն. այլ և այլ անձանց հաշիւներուն փոխադրուած	1308.97
2012		10381.52

Կը տեսնենք որ այս արժեթղթոց վաճառման մասին կատարուած հաշուական գործողութիւնք կանոնաւոր են։ Արժեթղթերն իրենց պատկանեալ հաշուոց, իբր պահանջք, փոխադրուած են և յետոյ 1900էն ընդհանուր պարտուց հետ կշռուած և հաշիւը «Աթոռապատկան» անուն հաշուոյն մէջ անցած է։

Այս մասին աւելորդ է մէջ բերել Տ. Մատթէոս վարդապետի առաջին տեղեկագրին մէջ իբր ըստ մայր տումարի նշանակած թուանշանները ու հաշիւները, ուր կ'ուզէ թէ արժեթղթոց արտադրած գումարը յանգի 11,690 ոսկւոյ։ Այս գումարը կը ներկայացնէ գործողութեան ամբողջութիւնը և ոչ թէ զուտը։ Տ. Մատթէոս վարդապետ կ'ամբաստանէ մանաւանդ զՏ. Ղեւոնդ վարդապետ թէ պատճառ եղած է արժեթղթոց մաս առ մաս փճանալուն, մինչդեռ պարտ էր արժեթուղթերը մէկ անգամէն վաճառել և գումարը յատկացնել տոկոսաւոր պարտուց վճարման և կամ հասութաբեր կալուած գնել։ Տ. Մատթէոս վարդապետի դիտողութիւնն իրաւացի կրնար ըլլալ, եթէ երբէք մատակարարութեան տարեկան բացերը գոցելու կամ դիմաւորելու համար տարբեր աղբիւր մը ցուցուցած ըլլար, քանզի եթէ այս արժեթղթոց հասոյթը անջատ պահուէր, այն ատեն տարեկան բացերը գոցելու համար տոկոսաւոր պարտքը պիտի բարդուէր, և Մասնախումբս արդար չի գտներ այս մասին պատասխանատուութեան ենթարկել Տ. Ղեւոնդ վարդապետը։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Ֆրանսայի ու Ճաբոնիայ լուրերը, մէկ քանի լրագիրներու կողմէ, մանաւանդ Ճաբոնի մէջ անոնց տրուած ընդլայնումը և Ֆրանց Ֆերտինանտ արքիդուքսին յանկարծակի Պերլին այցելելը մղեցին բոլոր երկիրներու լրագիրները՝ զբաղիլ տէրութեանց խմբաւորման խնդիրներով։ Մատրիտէն Թանի մասնաւոր թղթակիցը այդ առթիւ հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Մատրիտի լրագրի մը Հռոմի թղթակիցը՝ Պ. Ֆ. Ֆրանքի տեսակցութիւն մը ունեցաւ իտալացի Նախորդ նախարարի մը հետ, որուն ձեռնհասութիւնը միջազգային խնդիրներու մասին, կը յարէ նոյն թղթակիցը, ընդհանուր կերպով ճանչցուած է։ Այդ անձնաւորութեան կողմէ սպանիական թղթակցին եղած յայտարարութիւնները կարելի է սապէս ամփոփել.—«Բաւական ատենէ ի վեր է որ հեռու կ'ապրիմ միջազգային քաղաքականութենէ, սակայն պէտք է յայտարարեմ թէ երբ իմացայ Անգլիոյ Թագաւորին արտասանած ճառը, Լոնտոնի աշխարհագրական արքայական Ընկերութեան կողմէ Ապրուցցիի դուքսը ընդունուելու պահուն, ուր Էտուարտ Է. «բարեկամ ու դաշնակից ազգի զաւակ» յորջորջեց դուքսը, շատ չզարմացայ։ Երկու երկիրներու շահերը և Միջերկրականի քաղաքականութեան պայմանները տեւական հաւասարակշռութիւն մը և կատարեալ համաձայնութիւն մը կը պահանջեն Իտալիոյ ու Անգլիոյ միջեւ։ Միջազգային ուրիշ խնդիրներն ալ այդ երկու երկիրները իրարու մօտեցնելու հանգամանքը ունին։ Անգլիոյ հետ մեր համաձայնութիւնը բնաւ չի կրնար վնասել Եռեակ Զինակցութեան։ Արդէն այդ զինակցութիւնը վերանորոգուած պահուն ծովային խնդիրները նկատողութեան չառնուեցան։ Իտալիա գործելու կատարեալ ազատութիւն կը վայելէ այդ խնդիրներուն մէջ, ինչ որ հաստատուեցաւ 1902ին։ Միթէ Գերմանիա չի ճանչցա՞ւ ֆրանքօ-իտալական դաշնադրութիւնը։»

—Միլանի արմատական լրագիրը՝ Սէքօլօ, պաշտօնական հերքումներու հակառակ, կը հաստատէ թէ քառեա՛կ զինակցութիւն մը գոյութիւն ունի Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ ու Ճաբոնի միջեւ։ Նոյն թերթը կ'ուզէ գիտնալ թէ Իտալիա ի՛նչ ընթացքի պիտի հետեւի երբ վէճ մը ծագի Եռեակ Զինակցութեան և այդ քառեակին միջեւ։ Սէքօլօ բացարձակապէս կը յայտարարէ թէ 1908ին Եռեակ Զինակցութեան անդամներէն և ոչ մէկը դադրած պիտի հաշուի այդ դաշնադրութիւնը. ուրեմն Իտալիա կրնայ խիստ դժուարին դիրքի մը մէջ գտնուիլ եթէ, կը յարէ Միլանի լրագիրը, վիթխարի քառեակ զինակցութիւնը սպառնայ Եռեակ Զինակցութեան։

—Համբուրկի լրագիր մը իր խմբագրականին մէջ, միջազգային քաղաքականութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Էտուարտ Թագաւորը կը նպաստաւորէ այն քաղաքականութիւնը որուն նպատակն է Գերմանիան մեկուսացնել Եւրոպայի մէջ։ Նոյն թերթը կը յարէ.

«Այդ քաղաքականութիւնը առաջ կը տարուի անողոք տրամաբանութեամբ մը, մանաւանդ Անգլիոյ յարաբերութեանց մէջ Իտալիոյ ու Ռուսիոյ հետ՝ այսինքն այն երկու երկիրներուն հետ, որոնց համար ամէնէն աւելի օգտակար ըլլալու երեւոյթը ունի Գերմանիոյ մեկուսացումը։ Այսօր յայտնի կ'երեւայ որ Անգլիոյ առաջարկութիւնները լաւ ընդունելութիւն մը գտած են Իտալիոյ կողմէ, որուն Եռեակ Զինակցութեան նկատմամբ հաւատարմութիւնը արդէն հաստատութեան կարօտ էր։ Բնաւ կասկածելի չէ թէ Իտալիա, երբ միջազգային վէճ մը ծագի, ուր Անգլիա Գերմանիոյ և Աւստրիոյ դէմ ըլլայ, պիտի բաժնուի իր երկու դաշնակիցներէն։ Արդ, Իտալիոյ այդ ընթացքին անմիջական արդիւնքը պիտի ըլլայ անշարժութեան ենթարկել իտալական սահմանագլուխին վրայ աւստրիական բոլոր ոյժերը և մեծապէս պիտի նուազեցնէ աւստրօ-գերման բանակներուն զօրութիւնը։ Պէտք է զգուշանալ աւելի եւս ծանրացնելէ 1890ին գործուած այն թիւրութիւնը, որով թոյլ տրուեցաւ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ դաշնակցութիւնը, ինչ որ աննպաստ եղաւ թէ՛ Ռուսիոյ և թէ Գերմանիոյ, վասն զի եթէ իրողութիւնը տարբեր կերպով տեղի ունեցած ըլլար, ռուս քաղաքականութիւնը բոլորովին տարբեր ուղղութեան մը պիտի հետեւէր և հաւանօրէն տեղի չունենար ռուսաճաբոնական պատերազմը։ Սակայն հարկ չկայ եղածին վրայ խօսիլ, և հիմա միակ բանը որ Գերմանիա կրնայ ընել և որուն պէտք է յատկացնէ իր բոլոր ոյժերը, ամէն միջոցներով ընդդիմանալն է՝ Անգլիոյ կողմէ քառեակ դաշնակցութիւն մը կնքուելուն։»

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Քանատայի մէջ Օնթարիօյի ժողովը միաձայնութեամբ որոշում մը քուէարկեց, պահանջելով որ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը միջազգային միայնուն համաժողով մը ըլլայ, թէ իրաւարարութեան դաշնադրութիւններ պարտադրէ և սպառազինութեանց բաւական զեղչ մը առաջ բերէ։

—Հռոմէն կը գրեն Բըթի Բարիզիէնի թէ ռուս պատուիրակ Պ. տը Մարթէնս, Հռոմ գտնուած միջոցին, անցեալ ամսուան վերջերը, տեսակցութիւն մը ունեցեր է տեղւոյն ճաբոնական դեսպանատան գործակատար Պ. Բուզաքապէի հետ, որ իր կառավարութենէն մասնաւոր պաշտօն ստացած էր՝ կարծիքի փոխանակութիւն մը կատարելու խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին ռուսական կազմակերպիչին հետ։ Այդ տեսակցութեան մէջ, որ շատ սիրալիր էր,—վասն զի Պ. տը Մարթէնս և Պ. Բուզաքապէ արդէն զիրար կը ճանչնային, երբ այս վերջինը Բեդերսպուրկ կը գտնուէր պատերազմէն առաջ,—Պ. տը Մարթէնս ապահովութիւն ստացեր է թէ Ճաբոն, առանց նա[illegible]նութեանց սահմանափակման վիճաբանութեանը, պիտի մասնակցի անոր, եթէ տեղի ունենայ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Բըթիթ Ռէփիւպլիք կը հարցնէ թէ ի՞նչ է որ Երեսփ. Ժողովին մէջ Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրէնքը քուէարկուած պահուն, մոնսէնեօռ Մոնդանինի բազմաթիւ այցելութիւններ կուտար արտաքին գործոց պաշտօնարանը, և թէ միթէ գիշերները գաղտնի չէ՞ր ընդունուեր հոն և գրաւուած թուղթերուն մէջ այդ այցելութեանց հետքը միթէ չկա՞յ։

—Անցեալ կիրակի Տուլէնի մէջ կաթոլիկները անհամաձայնութիւն յայտնեցին Ֆրանսայի կառավարութեան ընթացքին՝ Եկեղեցիին դէմ։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան կաթոլիկ զանազան ընկերութեանց անդամներուն կողմէ, քննադատելով Ֆրանսայի ընթացքը և համակրութիւն յայտնելով Վատիկանի։

—Ֆրանսայի պետական խորհուրդը կարգ մը աղերսագիրներ նկատողութեան առնելով որոշեց որ 26 տարեկանէն վար եղած քահանաներ երբ ձեռնադրութեան վկայական ցոյց տան, զինուորական ծառայութենէ զերծ պիտի մնան։ Փոքր կղերանոցներու ուսանողներուն աղերսագիրը չընդունուեցաւ, վասն զի ատոնք կրօնական պաշտօնեայ չեն կրնար նկատուիլ. միայն կրօնական ընկերակցութեանց կողմէ յանձնանձուող մեծ կղերանոցներուն ուսանողները զերծ պիտի մնան։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թան կ'իմանայ Թանճէրէն թէ մօտերս պիտի սկսուի Սաֆիի և Քազապլանքայի նաւահանգիստներուն շինութիւնը, զոր Մարոքի կառավարութիւնը, Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին գումարումէն առաջ յանձնած էր «Քոմբանիի Մարոքէն»ի։ Այս ֆրանս. Ընկերութիւնը յիշեալ շինութեանց համար պայմանագիր կնքեց Թըրէզօրի Երֆայօլէր Տան հետ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ ութ երեսփոխաններէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեց, որ պիտի զբաղի Մ. Նահանգաց գետերէն օգտուելու խնդրով։ Նախագահը յանձնաժողովին ուղղած գրութեանը մէջ կ'ըսէ թէ երկաթուղիները անբաւական ըլլալով ճարտարարուեստի արտադրութեանց և ցորենի փոխադրութիւններուն, անհրաժեշտ է երկաթուղիներու հետ գետային փոխադրութեան դրութիւն մը հաստատել։

—Նիքարակուայի Նախագահը Սանթօչէն (Հոնտուրաս) կը հեռագրէ թէ Մաքաթթայի մէջ, երկու օրուան ճակատամարտէ մը ետքը, բոլորովին պարտուեր են երկու հազար Հոնտուրացիներ։ Նիքարակուայի զինուորները պաշարած են Հոնտուրասի Թօլուեթէքա քաղաքը։

Պ. ՊԵՐԹԸԼՕ

Ծերակուտական Պ. Պերթըլօ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, իր կնոջ մահուան լուրն առնելուն կաթուածահար ըլլալով, անմիջապէս մեռաւ անցեալ երկուշաբթի օր։ Հանգուցեալը որ լաւ քիմիաբան մըն էր, ատենօք կրթական և արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնները վարած է. իր մահուամբ Գիտութիւնը մեծ կորուստ մը ունեցաւ։

—Մարսէլէն Բիէռ Էօժէն Պերթըլօ 1827 հոկտ. 25ին ծնաւ Բարիզի մէջ. հայրը բժիշկ էր. մանուկ հասակէն ինքզինքը գիտութեան նուիրեց։ 1854ին քիմիագէտի վկայական առաւ։ 1860ին քիմիաբանութեան ուսուցիչ էր Դեղագործական Վարժարանին մէջ։ 1865ին Գօլէժ տը Ֆրանսի մէջ ուսուցչի պաշտօն առաւ։ 1870ին, Նախագահ էր Բարիզի պաշտպանութեան գիտական յանձնաժողովին և շատ լաւ ծառայութիւն մատոյց թնդանօթներու և վառօդին պատրաստութեան համար։ 1873ին Տիւհամէլի տեղ անդամ եղաւ գիտական ակադեմիային։ 1876ին ընդհանուր քննիչ եղաւ հանրային կրթութեան և 1881ին ցկեանս անդամ եղաւ Ծերակուտին։ 1886 դեկտ. 11էն մինչեւ 1887 մայիս 30 կրթական նախարար, և 1895 նոյեմ. 1էն մինչեւ 1896 մարտ 28 արտաքին գործոց նախարար եղաւ։ Քիմիաբանութեան վերաբերեալ բազմաթիւ հեղինակութիւններ ունի հրատարակած. ի միջի այլոց, 1895ին «Գիտութիւն և Բարոյական» անուն տեսակ մը բողոքագիր հրատարակեց Պրիւնըթիէռի «Գիտութեան սնանկութիւնը» յօդուածին դէմ, և այդ պատճառաւ էր որ 1895 ապրիլ 4ին ի պատիւ իրեն մեծահանդէս հացկերոյթ մը սարքուեցաւ։

—Բարիզի քաղաքական, ընկերական և գիտական շրջանակներու մէջ մեծ ցաւ պատճառեց Պ. Պերթըլոյի մահը։ Պ. Պերթըլօ գիտական Ակադեմիին մշտնջենական քարտուղարն էր, և այդ պատճառաւ Բալէ տը Լ'Ինսդիդիւի մէջ կը բնակէր։ Անցեալ երկուշաբթի Ներկայ էր Ակադեմիի նիստին, բայց անհանգիստ էր. վասն զի իր կինը ամիսներէ ի վեր կը հեծէր սրտի հիւանդութենէ, և վերջին օրերու մէջ անոր վիճակը ա՛լ աւելի ծանրացաւ։ Նիստէն ետքը Պ. Պերթըլօ մեկնեցաւ Ակադեմիէն ըսելով իր ընկերներուն թէ կինը հիւանդ է և անոր քով կ'երթայ։ Պերթըլօ տուն գնաց և իր կնոջ վիճակին վրայ տեղեկութիւն ուզեց. առած լուրերը շատ գէշ էին. կնոջը համար աղիտաբեր վայրկեաններուն գալուստը զգալով, հիւանդին ընթերակայ սենեակին մէջ բազկաթոռի մը վրայ նստաւ։ Ժամը 6ին, իր որդին, որ իրեն պէս բնագիտութեան և քիմիագիտութեան ուսուցիչ է համալսարանին մէջ, ներս մտնելով ըսաւ. «Լմընցաւ. մաման մեռաւ»։ Պերթըլօ ոտքի ելաւ և վայրկեան մը չափ զաւկին երեսը նայեցաւ սլացեալ, ձեռքը սրտին տարաւ, ճիչ մը արձակեց և քանաբէին վրայ ինկաւ ու մեռաւ։ Զաւակներն աչքը շրջապատեցին զանի. չորրորդ զաւակը ճամբորդութեան մէջ է։ Դեռ մէկ քանի օր առաջ Պերթըլօ ըսած էր իր որդւոց.—«Երբ ձեր մայրը մեռնի, ես չպիտի կրնամ ապրիլ անոր մահէն ետքը։» Իբր կէս դար կենակցած էր իր կնոջ հետ։ Պերթըլօ շատ դժբախտ էր իր ընտանեկան շրջանակին մէջ, իր երկու ամուսնացեալ աղջիկները մէկ տարի առաջ մեռան։ Երկու տարի առաջ իր թոռը զոհ գնաց երկաթուղւոյ արկածի մը և ծերունի մեծ-հայրիկը դիականատան մէջ գնաց ճանչցաւ ու առաւ զայն։ Պերթըլոյի երեք մանչ զաւակները լաւ դիրքեր ունին. Ֆիլիպ՝ դեսպանատան քարտուղար է, Տանիէլ՝ իր հօր պէս Գիտութեան տուած է ինքզինքը և յաջողած է. Անդրէ՝ իբրեւ թաղապետական խորհրդոյ անդամ և իբր երեսփոխան, շատ աշխատած է Բարիզի ստորերկրեայ երկաթուղիին իրականացման։ Պերթըլօ մտերիմ բարեկամն էր Էրնէստ Ռընանի։ Ռընան իր մասնաւոր նամակներուն մէջ կը պատմէ թէ ի՛նչպէս բարեկամացաւ Պերթըլոյի։ «Յիսուսի կեանք»ին ապագայ հեղինակը թողած էր Սէն-Սիւլփիսի վանատունը, և թշուառ ու կղզիացեալ կեանք մը կ'անցընէր Բարիզի մէջ։ Բարեկամ չունէր և հեռի էր իր ընտանիքէն։ Ռընան ուսուցչի պաշտօն մը գտաւ մասնաւոր վարժարանի մը մէջ։ Պերթըլօ չորս տարի աշակերտեցաւ իրեն այդ վարժարանին մէջ։ Ապա երկու երիտասարդները բարեկամ եղան իրարու, և այդ տեւեց մինչեւ ցմահ։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԸ

Մեր երէկուան համարատուութեան մէջ համառօտիւ նկարագրեցինք այն նիստը ուր ամբաստանեալին պաշտպան փաստաբան Մր. Տէլմաս դիմանկարն ըրած էր ընդհ. դատախազին առաջ քշած տարօրինակ վկան՝ Հըմմէլը։ Աւասիկ քանի մը նորագոյն մանրամասնութիւններ դատարանին այդ յուզեալ նիստին վրայ, ուր փաստաբանը խօսքը ուղղելով Տիկին Թօուի հակառակորդին, ըսաւ անոր երեսին.—«1905 դեկտեմբերին դուք դատապարտուեցաք, այս միեւնոյն ատեանին մէջ, միեւնոյն ընդհ. դատախազ Մր. Ճէրոմի պահանջմամբ որ այն ատեն կ'առաջարկէր դատարանին՝ ամէնէն երկարատեւ ու ամէնէն խիստ պատիժը տնօրինել ձեզի դէմ, վասն զի 20 տարիէ ի վեր մարդկութեան վնասակար անհատ մը դարձած էիք։ Այսօր, դարձեալ ամբաստանուած էք թէ կեղծ թուղթեր ներկայացուցած էք ամուսնալուծման դատի մը մէջ և վկաներ կաշառած էք. և ընդհ. դատախազը պնդած է որ դուք դատուիք այս ամբաստանութեանց համար»։

Մր. Ճէրոմ զայրացած՝ բողոքեց այս յարձակումներուն դէմ, որոնք կ'ուղղուէին վկայի մը որուն վրայ յոյս դրած էր ինքը։ Հըմմէլ ուզեց պատասխանել, բայց պաշտպան փաստաբանը՝ ընդհ. դատախազին բողոքներուն հակառակ՝ շարունակեց դատափետել Հըմմէլը որ ձգեց փախաւ վկաներու նստարանէն։

Այս միջադէպին վրայ, որ խոր տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ, ատեանը փակուեցաւ։

Ունկնդիրները, դատարանէն ելլելուն, փողոցին մէջ համակրական արտայայտութիւններ ըրին Մր. Տէլմասի՝ ճարտար փաստաբանը իր ընդդիմախօսներն զգետնած էր։

⁂ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, այս հռչակաւոր դատը պիտի աւարտի մարտ 16/29ին (յառաջիկայ ուրբաթ օր)։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Էտիրնէի Նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Նաճի էֆ. որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

—Վանայ Նահանգին տուրքի Տնօրէն անուանուեցաւ Զօրի գաւառին տուրքի Տնօրէն Թէվֆիք էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ. —Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ կալուածագրերու «Թագրիր»ի մարմնոյն անդամներէն Ակիֆ էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ Այտընի Նահանգին Էօտէմիշ գաւառակին թափուի քարտուղար Խալիլ էֆ.ի։

—Ֆերիգութեան աստիճան՝ կայս. պատուակալ թիկնապահ, զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ և Զ. զօրաբանակին սպայակոյտի Նախագահ Բէքիր Բէյ փաշայի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ յիսուն ոսկի շնորհել Թաթավլայի Յունաց բարեգործական մարմնոյն։

ՆԷՎՐՈՒԶԻԷ. — Պարսից դեսպան Միրզա Րիզա խանի կողմէ պատրաստել տրուած «Նէվրուզիէ»ներ, գեղակերտ սկահակներու մէջ դրուած, երէկ, առաջին թարգման Յովհաննէս խանի միջոցաւ կայս. Պալատ մատուցուեցան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. —Ռումանիոյ դեսպանը և Հոլանտայի դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ Նոր կառավարիչ Շէհապէտտին պէյ, երէկ, կայս. Պալատ երթալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և իրիկուան Էտիրնէի կառախումբով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ. —Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Վանայ Նախորդ կուսակալ Թահիր փաշա ծոծրակին վրայ ունեցած խոշոր այտուցէ մը կը տառապի, հրամայեց որ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ [illegible].

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանին վերաշինութեան մասին քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող խճուղիներու Տնօրէն Յուսուֆ պէյ ու նոյն վարչութեան մասնագէտներու Նախագահ Ֆերանքիա էֆ., ճարտարապետ Վէտատ պէյ, հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան ճարտարագէտ Պ. Ռիվէ և ճարտարապետ Պ. Վալօրի տեղեկագիր մը պատրաստեցին՝ յայտարարող թէ վարժարանը երկաթներով վերաշինելու համար եօթանասունըհինգ հազար ոսկիի պէտք կայ. պատերը պէտք եղած ամրութիւնը ունին, որով իրենց վիճակին մէջ պիտի մնան։

—Ե. ու Զ. դասարաններէն զատ Գ. ու Դ. դասարաններուն ալ դասախօսութիւնները սկսան Սուլթանիէ վարժարանին պարտէզը հաստատուած առժամեայ շէնքերու մէջ։

—Իգտամ կ'ըսէ թէ Պէյլէրպէյի հիւանդանոցը յարմար չէ դատուած վարժարանի վերածուելու։ Արդէն դասախօսութիւններն ալ սկսած են վարժարանին պարտէզին մէջ կառուցուած առժամեայ շէնքերու մէջ, որով առժամեայ շէնք մը գտնելու պէտք չէ մնացած։ Պէյլէրպէյի շէնքը անյարմար դատուելուն գլխաւոր պատճառը այն է թէ երեք հարիւրէ աւելի աշակերտ չի կրնար պարունակել, մինչդեռ Սուլթանիէ վարժարանին աշակերտներուն թիւը հազարէ աւելի է։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ. — Պաշտօնապէս հաստատուած ըլլալով որ Սուլթանիէ վարժարանին հրդեհը դէր-Տնօրէն Պ. Ֆէօլէի յարկին մէջ, տրուած հրամանի մը հակառակ, քարիւղ գործածուելէն առաջ եկած է, կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ բոլոր վարժարաններու մէջ միշտ հսկողութիւն կատարուի, որպէս զի հրամանի հակառակ այդ տեսակ պարագաներ տեղի չունենան։

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ. —Էնկիւրիի, Գոնիայի, Պրուսայի ու Այտընի կուսակալութիւնները և Իզմիտի, Պիղայի ու Զաթալճայի կառավարիչները, պատասխանելով Բ. Դրան այն գրութեան որով հրամայուած էր շուտով ոչխար ղրկել Կ. Պոլիս, յայտարարեցին թէ վաճառականները բազմաթիւ ոչխար ու գառնուկ ունին, սակայն իրենց շահը ապահովելու համար Կ. Պոլիս չեն ղրկեր. ուստի ատոնց տրուած պատուէրներու համաձայն, շոգենաւով ու շոգեկառքով ոչխար և գառնուկ ճամբայ հանուած են Կ. Պոլիս, որոնց թիւը երկու-երեք հազարի կը հասնի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային վիճակահանութենէն տասը հազար ղրուշ շահող և մէկ կէս ու երկու քառորդ մասերէ բաղկացած 38,998 թիւ տոմսակին կէսին տէրը, Միտիլլիի Բերէ գիւղախումբին Սաիդէ գիւղէն Իպրահիմ էմին Աղազադէ Ահմէտ աղա իրեն բաժին ինկած հինգ հազար ղրուշը ստացեր է Երկրագործական Պանքային Միտիլլիի ճիւղէն։

ԲԱԲԵՐԴԷՆ մարտ 1 թուականով հետեւեալը կը գրէ մեր թղթակիցը.—«Ցուրտը անօրինակ սաստկութեամբ կը շարունակէ։ Լեռ, ձոր ու դաշտ ծածկուած կը միան ձիւնով։ Անցեալ տարի այս ատեն հողագործը գարնցանի սկսած էր, այս տարի եթէ այսպէս շարունակէ, շատ ուշ պիտի միայ ցանքը։ Ձմրան խստութեան եւ երկարատեւութեան պատճառով, վառելիքը չափազանց սղած է։ Փայտին օխան 10—15 փարայի եւ ածուխին օխան 1—1¼ ղրշ.ի չափ բարձրացաւ։ Վառելափայտի սղութիւնը պատահական բան մըն է, սակայն 4—5 տարիէ հետէ հաւկիթը արտածելի կատարեալ վաճառք մը դարձած ըլլալով, հատը այս պահուս մինչեւ տասը փարայի կը գնուի։ Առաջ ձմեռը առ առաւելն երեք հատը տասը փարայի կը բարձրանար, մինչ ատեն ատենը 6—7 հատը հազիւ տասը փարա կ'արժէր։ Ցաւալի է սակայն որ հաւաբուծութեան հետեւողներ չի կան Բաբերդի մէջ, հակառակ միջավայրին նպաստաւոր պայմաններուն։ Եղն ու միսն ալ համեմատաբար սուղ են այս տարի։ Առաջինին օխան կ'արժէ 10—12 ղրշ., վերջինինը 3½ (ոչխար), 2—2½ կով։ Ալիւրին լիտրը կ'արժէ 7½ ղրշ.։»

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան մէջ, այսօր, ընդունելութիւններ կը կատարուին Նեվրուզի առթիւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան նոր շէնքին կառուցման համար, կ'ըսէ Լ. Հէրըլտ, նախապէս 50,000 ոսկի ծախք ենթադրուած էր, սակայն յետոյ ծախսուած դրամներով այդ գումարը հասաւ 63,000 ոսկիի։ Այս անգամ ալ, շէնքը ամբողջացնելու համար, նորէն 40,000 ոսկի պահանջուած է, որով Բ. Դուռը յանձնաժողով մը կազմած մինչեւ հիմա եղած եւ ասկէ վերջը ըլլալիք ծախքերը սահմանելու համար։

ՀԱՐԻՒՐ ԵՐԵՍՈՒՆԸՈՒԹԸ ՏԱՐԵԿԱՆ.—Բրեմէտի գաւառակին մէջ Եօրկի Բաբուլա անուն մարդ մը մեռեր է հարիւր երեսունըութը տարեկան։ Մեծ զաւակը, որ ողջ է, հարիւր չորս տարեկան է։

ԴՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.—Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Հասան, Պարսիկ Քեազիմ ու Ալի, Րէմզի, Եօրկի, Զոլաք Ահմէտ եւ Բէօր Եօրկի անուն անձերը, որոնք Պոլսոյ Ուզուն Չարշըի կողմը ծխավաճառ պարսիկ Մահմուտի խանութէն 2700 ղրուշի դրամ եւ պարկ մը ծխախոտ գողցած էին. նաեւ ուրիշ տեղեր ալ գողութիւն կատարած էին։ Ատոնց ամէնքն ալ խոստովանեցան իրենց արարքը։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Գատըգիւղի Թաղապետութեան ճարտարագէտներէն Նիզամէտտին պէյ, առջի գիշերը, կառքով Գատըգիւղէն Սկիւտար գացած ատեն, կառքին ձիերը խրտչեցան եւ բաւական տեղ արշաւեցին, բայց կառապանը Հիւսէյին գինով ըլլալով չկրցաւ զսպել եւ կառքը զարնուեցաւ պատի մը։ Նիզամէտտին պէյ անվնաս ազատուեցաւ. իսկ կառապանը մէկ քանի տեղերէն վիրաւորուեցաւ։

ՊԱՐՍԱՊ ՏՈՒՓԵՐԸ. — Արիսթիտի, Անաստաս, Մանոլ ու Տէմիրթօլլի, առջի գիշերը, ձեռքերնին պարապ տուփերով գացին Աստա փողոց՝ Արնաւուտքէօյի Մանեայի հանքատունը։ Շուկայէն վերադառնալու ձեւով մը տուփերը սենեակին մէկ անկիւնը դրին եւ գիշերը հոն անցուցին։ Այդ չորսը առտուն կանուխ արթննալով քոմոնները եւայլն բացին եւ բաւական բան զետեղելով պարապ տուփերուն մէջ հեռացան։ Մանեա առտուն հասու եղաւ իրողութեան եւ ոստիկանութեան դիմեց։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Կայս. Պալատ երթալով, յանուն հաւատարիմ հայ ազգին երախտագիտական Ուղերձ մը մատոյց յատս Կայս. Գահոյից, Կայսերական այն գթառատ շնորհին համար որով Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճած է հրամայել որ զինուորական տուրքէ ազատ կացուցուին այն գաւառացի ազգայինները որոնք մինչեւ 1320 տարին չէին արձանագրուած Մարդահամարի տոմարներուն մէջ։

Ս. Պատրիարք Հայրը՝ մատուցանելով երախտագիտական Ուղերձը, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն թանկագին կենաց եւ արեւշատութեան Վեհ. Կայսեր Որ միշտ Իր հայրական շնորհներովը կը լնու Իր հաւատարիմ հպատակները։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Այսօր, պարսկական Նէվրուզի տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր հետն ունենալով գործակատար Արիս էֆ.ն՝ Պարսից դեսպանատունը գնաց եւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպան Միրզա Րիզա Խանի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

Ազգ. Պատրիարքարանի 4000 ոսկւոյ մօտ պարտքին բարձման աշխատելու պաշտօն ունեցող Վարչական Յանձնաժողովը որ կը բաղկանայ Քաղ. Ժողովի հինգ անդամներէն, այս առաւօտ գումարուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը։ Ներկայ էին՝ Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Մկրտիչ էֆ. Սասսեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան եւ Տիգրան էֆ. Թօքաթեան։ Բացակայ էր միայն Արշակ էֆ. Գարակէօզեան։

◆

Մարաշի նորընտիր առաջնորդ Տ. Կորիւն վրդ. Եսայեանի պաշտօնը հաստատող Կայս. Պէրաթը յանձնուած է Ազգ. Պատրիարքարանի։ Տ. Կորիւն վրդ. երկու շաբաթէն կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը որոշեր է խմբովին հրաժարական մատուցանել Պատրիարքարան, քարոզչական ծանօթ խնդրոյն առթիւ։

—Թոսսաթոյի առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս եպիսկ. Վանքեան երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

◆

ԿՆԻԿ ԱՌԵՒԱՆԴՈՂ ԹԱՂԱԿԱՆՆԵՐ

Բաբերդի մեր թղթակիցը Մարտ 1 թուականով կը հաղորդէ մեզ հետեւեալ գայթակղական դէպքը.—

Զեղծանող ուսուցիչ պաշտպանող կամ ի հակառակէն՝ անիրաւ տեղը ուսուցիչ պաշտօնանկող, հաշիւ չտուող, հանրային դրամ լափող եւ դեռ զանազան տեսակ Թաղականներ տեսած էինք, բայց... կնիկ առեւանգող Թաղական՝ երբեք. եւ անշուշտ ինծի հետ ընթերցողներն ալ լսած չունին։ Բայց ամբողջապէս իրողութիւն է պատմելիքս, զուեշտ մը չի կարծուի։

Այս աննախընթաց արարքին դերակատարները հանդիսացած են Բաբերդի Ճիկրաշէն թաղի Թաղականները։ Ահա թէ ինչպէ՛ս։ Փետրուար 25ի կիրակի օրը նիստ կը գումարեն թաղին աղջկանց վարժարանին մէջ։ Իրենց գումարման նիւթը ի՛նչ կ'ըլլայ՝ ի՛նչ չըլլար, չենք գիտեր. միայն թէ օղիին պինկը մէջտեղ կը դրուի որուն արդիւնքը սա՛ կ'ըլլայ որ գլուխնին աղէկ մը տաքցնելէ ետքը վարժարանին փայտանոցը բնակող երեք փոքրահասակ որբերու տէր կին մը, Պալաս անուն, — որ իրենց երրորդ անգամ ըլլալով այրիացած Սարգիս Ֆրընճեան անուն ընկերը հրապուրած է եղեր ժամանակով, — գիշերուան ժամը 4-5ի միջոցներուն տղաքը երեսի վրայ ձգելով, կ'առնեն կը տանին այս վերջինին տունը, յետոյ խաբէութեամբ բերել կուտան թաղին քահանան եւ ճնշում կը բանեցնեն որ պսակը կատարէ. սակայն քահանան իր գործած մէկ ուրիշ յանցանքին համար ճիշդ նոյն օրը ստացած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հօր մէկ խիստ յանդիմանագիրը, այս անգամ փիլոնին հետ մօրուքն ալ վրայ չի տալու խոհեմութեամբ՝ պատրուակով մը դուրս կը սպրդի, ուղղակի իր տունը կ'երթայ եւ դուռը կը կղպէ ներսէն։ Դարձեալ ետեւէն կ'երթան ի վերջոյ, բայց ապարդիւն կը մնայ իրենց ջանքը։ Յաջորդ օրը, խնդիրը իմացուելով, տեղական կառավարութիւնը անմիջապէս կը ձերբակալէ եւ կը բանտարկէ վերոյիշեալ Սարգիսը եւ անոր ընկեր առեւանգիչ Թաղականներէն Արիս Սիմոնեան, Միքայէլ Կարապետեան եւ Նիկողոս Զախալեան անձերը. իսկ կինն ալ կը յանձնէ Առաջնորդարան։ Կը յուսանք որ օրինակելի պատիժ պիտի տրուի այս «չքնաղ» Թաղականներուն։

◆

ՊԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Ցուցակ Բ.

Գումար նախորդ ցուցակին՝ 7020 ղշ.։ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան, Տօքթ. Ալեքսանդր պէյ Արապեան, Տօքթ. Յովհաննէս Խօրասանճի, Եթմէքճեան եղբարք, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Նշան էֆ. Փէշտիմալճեան, Հմայեակ էֆ. Խոսրովեան, Գարեգին էֆ. Պաղտատլեան, Իսիդոր էֆ. Լուքա, Միհրան էֆ. Բէօրբէքեան, Յովհաննէս էֆ. Ասլանեան, Միհրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Գասպար էֆ. Տիլսիզեան, Եաղուպ էֆ. Նշաստաճեան, Ճէզվէճեան էֆ., Պետրոս էֆ. Ճամճեան, Տիկնայք՝ Գաբրիէլ Սէրվիչէն, Մկրտիչ Սասսեան, Ստեփան Աստարճեան, Նէվրուզ, Կարապետ Գաբամաճի, Դր. Եաղուպեան, Մարտիկ Գաբամաճի, Սարգիս Սիմոնօֆ, Մառի Խօրասանճի, Տօքթ. Դաւիթեան, 54ական ղրշ.—Տօքթ. Թորգոմեան, Տօքթ. Խանճեան, Տօքթ. Վարդազարեան, Տեարք՝ Կարապետ Սէֆէրեան, Բիւզանդ Բէչեան, Մըսըրլեան, Ստեփան Թօքաթեան, Տիրան Միսքճեան, Մարտիկ Միսքճեան, Արշակ Ռէնճեան, Կարապետ Բալուճճեան, Քէրահեան, Գայլօնեան, Հայկ Ալչըճեան, Պետրոս Սէֆէրեան, Յովսէփ Եուսուֆեան, Տիկնայք՝ Իլիաս Զայեան, Յակոբ Եսաեան, Մանուկ Գալֆաեան, Յովսէփ Թօքաթեան. Յարութիւն Կիւմիւշկէրտան, Հերիքա Զըրաճեան, Հռիփսիմէ Նորատունկեան, Թիւլպէնտճեան, Էլպիս Նշաստաճեան, Կարպիս Խօրասանճեան, Ե. Պօշնաքեան, Աննիկ Համամճեան, Գ. Գաբրիէլեան, Տ. Աչնեան, Ս. Նիկողոսեան, Սամանճեան, Օր. Կալինիկ Աստատուր 40ական ղրշ.—Տօքթ. Զիլինկիրեան, Կարապետ էֆ. Թօփաքեան, Տիկին Միհրան Միսաք, բարեսէր ոմն, 27ական ղրշ.—Գումար 9947։

(Շարունակելի)

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի վաղուան թիւը լոյս տեսաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Տիգրան Ճիվէլէկեան. Ա. Ալպօյաճեան.— Ռէմի տը Կուռմօն. Արս. Յարութիւնեան. — «Աշուղը» են. Արամ Անտոնեան.—Զինուոր գիշեր. Մ. Պարսամեան.— Սառա Պէռնարի կեանքը. Լոնկֆէլլօյի հարիւրամեակը — (Քրոնիկ)։ Մասիսի նոր պարգեւները։ Հասցէ, Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ կարօտեալներուն ի նպաստ վաղը գիշեր գիւղին Ձմեռնային Թատրոնին մէջ տրուելիք թատերական ներկայացման իր շնորհալի մասնակցութիւնը պիտի նուիրէ նաեւ Պիննէմէճեան էֆ.ին մանկամարդ դուստրը՝ Օր. Էլիզ Պիննէմէճեան։

Ս. ՓՐԿԻՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդանոցի դիմի պարտէզին սրճարանն ու նպարավաճառի խանութը ամբողջովին կամ զատ զատ վարձու պիտի տրուին. ով որ կը փափաքի վարձու բռնել, կը հրաւիրուի դիմել Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան՝ երեքշաբթի, ուրբաթ եւ կիրակի օրերը։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱՌԱՋԻՆ ՍԷՐ

Գրեց՝ ՓԱՅԼԱԿ

Հոգեբանական այս գեղեցիկ վէպին ընթերցումը կը յանձնարարենք իբր գրական շատ հաճելի ժամանց մը, որ միեւնոյն ատեն իր բանաստեղծական ոճին ու բարոյալից պարունակութեանը շնորհիւ, մեծ հետաքրքրութեամբ կրնայ կարդացուիլ, ընտանեկան շրջանակներու մէջ առհասարակ։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու քով

Գին 4 ղրուշ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն մարտ 20)

ԼԱՄՍՏՈՐՖ ԿՈՄՍԻՆ ՄԱՀԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 19 մարտ.—Կոմս Վլատիմիր Նիքոլայեվիչ Լամստորֆ խաղաղ ու հանդարտ կերպով մեռաւ այսօր Սան Րէմոյի մէջ։ Անցեալ տարի մայիսին մեկնեցաւ Բետերսպուրկէ, ուր գրեթէ 40 տարի գործած էր նախ Կորչաքով իշխանին, ապա Պ. Կիրսի, Լօպանոֆ իշխանին եւ Մուրավիէֆի հետ, իբրեւ կարեւոր աշխատակից Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան մէջ, մինչեւ որ ինք կոչուեցաւ արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնին, եւ վեց տարի վարեց զայն։ Ծայր. Արեւելքի պատերազմին ատեն Ջուշիմայի աղէտը սարսեց իր դիրքը։ Լամստորֆ կոմսն էր որ հակառակեցաւ Ճափոնի դէմ գրգռիչ ընթացք մը բռնելուն եւ փորձեց, դիւանագիտական սքանչելի ծանուցագրերով, առանց պատերազմի կարգադրել խնդիրը, բայց չյաջողեցաւ, վասնզի զանազան ազդեցութիւններ եւ Ալեքսէյեվի կողմէ ղրկուած տեղեկագիրները կը ջլատէին իր խաղաղասիրական ջանքերը, եւ պատերազմն անխուսափելի եղաւ։ Լամստորֆ որ գիտէր թէ Ռուսիա շահ մը չպիտի ունենար այդ պատերազմէն, երբ տեսաւ Բորդ-Արթուրի անկումը, երբ տեսաւ որ Սանտէբուի եւ Մուգտէնի արիւնռուշտ ճակատամարտներուն մէջ Ճափոնցիք իրենց անագնադղորդ «պանզայ»ներով կը յաղթահարէին ռուս բանակներուն, փոխանակ իր գուշակութեան իրականացումը տեսնողի մը պէս գոհանալու, դարձեալ աշխատեցաւ մեղմացնել աղէտին ծանրութիւնը։

Իտալական Ռիվիէրայի խաղաղիկ առանձնութեանը մէջ, իր աչքերն առյաւէտ փակող ռուս դիւանագէտին համար համակրալից յիշատակներ ունի Վիեննա։ Հակառակ իր գերման անունին, Լամստորֆ եւրոպականացեալ ռուս մըն էր եւ դիւանագիտական երկարատեւ ու լուրջ փորձառութեամբը համոզուած էր արկածախնդիր քաղաքականութեան անշահաբեր ըլլալուն։ Արտաքին գործոց երեք նախարարներու իբր աջ բազուկ, անձայն անշշուկ աշխատակցելէն ետքը, Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան վարիչն ըլլալէն ետքն էր որ իմացուեցաւ թէ հանճարեղ դիւանագէտ մըն էր։ Իր պաշտօնավարած վերջին հինգ տարիներուն մէջ ցուցուցած գործունէութիւնը ապացոյց մըն է թէ Լամստորֆ կոմսը գիտէր եւ կ'աշխատէր ձեռք բերել զայն որուն պէտք ունէր Ռուսիա, եւրոպական տէրութեանց մէջ։

ՄԱՐՍԸԼԷՆ ՊԷՐԹԸԼՕ

ՓԱՐԻԶ, 19 մարտ. — Այսօր Էլիզէի պալատին մէջ գումարուած նախարարաց Խորհուրդը որոշեց հանգուցեալ ծերակուտական Պ. Պէրթըլոյի թաղման հանդէսը կառավարութեան ծախքով կատարել։ Հանգուցեալին փափաքին համաձայն, թաղումը քաղաքային արարողութեամբ տեղի պիտի ունենայ, իր կնոջ հետ միեւնոյն ատեն։

Երեսփ. Ժողովը 7ի դէմ 485 քուէով ընդունեց Պ. Պէրթըլոյի յուղարկաւորութեան հանդէսին համար կառավարութեան կողմէ պահանջուած 20,000 ֆրանքի վարկը։ Ատենապետ Պ. Պրիսոն, ջերմ բառերով դրուատեց հանգուցեալոյն յիշատակը եւ ի նշան սգոյ փակեց նիստը։

Ծերակոյտին մէջ ալ Պ. Տիւպօ զգայուն կերպով գովեց Պ. Պէրթըլոյի յիշատակը. ապա ընդունուեցաւ Պ. Պէրթըլոյի յուղարկաւորութեան ազգային հանգամանք մը տրուելու համար 20,000 ֆրանքի վարկը, եւ նիստը փակուեցաւ ի նշան սգոյ։

ՍԸՐ ՀԷՆՐԻ ՔԷՄԲՊԷԼ ՊԱՆԸՐՄԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 մարտ.— Տէյլի Էքսբրէս կը գրէ թէ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պանըրմէն շատ դժուարութիւն կը զգայ վարելու Դահլիճ մը, որուն մէջ քաղաքական զանազան կուսակցութեանց պատկանող նախարարներ կը գտնուին. հետեւաբար բացէ ի բաց հասկցուած է որ տարուան ընթացքին մէջ պիտի հրաժարի պաշտօնէն։

Խորհրդարանին անցեալ նստաշրջանին ատեն Դահլիճին մէջ տեսնուած կարծեաց անհամաձայնութիւններն անկէ ի վեր աւելի եւս սաստկացած են։ Սըր Հէնրիի պիտի յաջորդէ, կ'ըսեն, Պ. Պիքէլ, որ ազատական կուսակցութեան մէջ մեծ ժողովրդականութիւն ունեցող անձ մըն է։

ԴՐԱՄԻ ՍԱԿԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 19 մարտ.— Դրամական հրապարակներու վրայ տիրող անստուգութիւնն ու ջղայնութիւնը զանազան զրոյցներու տեղի կուտան։ Այսօր յանկարծ լուր ելաւ թէ Ֆրանսայի Պանքան բարձրացնել կ'ուզէ իր դրամի սակը։ Բայց Բարիզէ հասած հեռագիրներ այնչափ հաւանական չեն համարիր զայդ։ Ֆրանսայի Պանքան անցեալ աշնան եւ ձմրան մէջ անխախտ պահեց 3% սակը. բայց ասիկա բաւական սուղի նստեցաւ իրեն համար։ Ֆրանսայի Պանքան պարտաւորուեցաւ ոսկի արտածել։ Անցեալ աշնան սկիզբը 2923 միլիոն ֆրանքի ոսկի ունէր, իսկ ամսոյս 14ին հրատարակած հաշուեցուցակին մէջ իր այդ պատրաստը իջած է 2613.7 միլիոն ֆրանքի. հետեւապէս այդ ժամանակամիջոցին մէջ 310 միլիոն ֆրանքի ոսկի կորսնցուցած է։ Աշնան մէջ Անգլիոյ Պանքային փութացուցած օգնութիւնն էր ատոր պատճառը. եւ այդ ալ նոյն միջոցին Ամերիկայի դրամի պէտքը գոհացնելու համար էր։ Բայց այս պատճառին համար, հաւանական չերեւիր որ Ֆրանսայի Պանքան իր դրամի սակը բարձրացնէ հիմա։ Պանքաներն այսպիսի միջոցներու այն ատեն կը դիմեն՝ երբ իրենց մետաղադրամին նուազութիւնը դարմանել ուզեն։ Երբ Ֆրանսայի Պանքան, որ եօթը տարիէ ի վեր փոխած չէ իր դրամի սակը, այժմ, գարնանամուտիս, բարձրացնէ իր սակը, տկարութիւն մը պիտի համարուի։ Բայց բոլորովին անհաւանական ալ կարելի չէ համարել այդպիսի բարձրացում մը։

Դրամական հրապարակի կացութիւնը կատարելապէս անստոյգ է այժմ եւ նորանոր սղութեանց հոգը փարատած չէ դեռ։ Այսօր զանազան հրապարակներէ գրեթէ միեւնոյն ժամուն հասած լուրերը թեթեւ բարւոքման նշաններ կ'իմացնեն։ Լոնտոնի մէջ անցեալ շաբաթէ ի վեր հրապարակի զեղչի սակը 5⅛ % է։ Բարեյոյսէն մեծաքանակ ոսկեդրամ հասաւ Լոնտոնի պանքային։ Պերլինի մէջ ալ հրապարակի զեղչի սակը 5⅜ % է այսօր։ Վերջապէս ստեռլինի գինը երէկ Նիւ-Եորքի մէջ բարձրացած էր քիչ մը՝ այսինքն 4.84ի։ Բայց ցորչափ Նիւ-Եորքի մէջ սակը չիջնէ, Անգլիայէ Ամերիկա ոսկի ղրկուելու վտանգը կայ միշտ։ Առայժմ թեթեւ բարւոքում մը ծայր ցուցուց, եւ Լոնտոնի մէջ դրամի սակի բարձրացման հաւանականութիւնը նուազած է։ Միայն թէ երբ մեծաքանակ ոսկեդրամ դուրս ղրկուի, այն ատեն բնականաբար պիտի բարձրանայ դրամի սակը։

ՓԱՐԻԶ, մարտ 19.— Հոս ալ իմացուեցաւ արտասահմանի հրապարակներուն վրայ տարածուած այն զրոյցը թէ Ֆրանսայի պանքան հինգշաբթի օր պիտի բարձրացնէ իր դրամի զեղչը։ Երեք ամիս առաջ, երբ դրամը այսօրուընէ աւելի սուղ էր Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ, Ֆրանսայի պանքան չբարձրացուց իր դրամի սակը. բայց այդ՝ մէկ ձայնի առաւելութեամբ գոյացած մեծամասնութեամբ մը։ Սեղանաւորական շրջանակներու մէջ կը հաւատային թէ Անգլիոյ պանքան 400,000 ստեռլինի գումար մը ապահովցուցած ըլլալով իրեն, դրամի պակասութեան խնդիրը տագնապ յառաջ չպիտի բերէ եւ Եւրոպայի մէջ դրամի նուազութիւն չպիտի զգացուի։ Այս մտածմամբ, Ֆրանսայի Պանքան պէտք չէր տեսներ թէեւ հինգշաբթի օր բարձրացնել իր դրամի սակը, բայց միւս կողմէ դրամի խնդիրը այդչափ պարզ չի համարուիր, որ Լոնտոնի հրապարակին ապահովցուցած գումարը —որ այնչափ մեծ բան մը չէ— կարենայ լուծել այս խնդիրը։ Ամերիկեան ճարտարարուեստին եւ ամերիկեան երկաթուղիներուն անհագին պահանջները, Գերմանիա քաշուած մեծաքանակ դրամը, եւ նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ դրամի պէտքը, պատճառ կ'ըլլան Ֆրանսայի Պանքային՝ խնայողութեամբ գործածել իր դրամը, որ ֆրանսական դրամագլուխ մըն է Եւրոպայի համար։ Մէկ քանի օր առաջ նախկին նախարար Պ. Լըզօն բանախօսութեան մը մէջ բողոքեց որ ֆրանսական դրամին այժմու աժան սակէն կ'օգտուին օտար սեղանաւորները, Ֆրանսայի մէջ աժան դրամ գտնելով եւ սակի տարբերութենէն մեծ շահեր ընելով։ Պատասխան տրուեցաւ Պ. Լըզօնի,—որ կ'երեւի թէ տնտեսական-ազգային քաղաքականութիւն մը կը վարէ,— թէ երբ օտարներուն այդ շահն զլացուի իրենց, ֆրանսական երկրագործութիւնը, եւ Ֆրանսայի ճարտարարուեստն ու վաճառականութիւնը սուղ սակով դրամ պիտի գտնեն։ Այս խնդիրը խորհրդածութեան առարկայ պիտի ըլլայ Ֆրանսայի պանքային վարչական Խորհուրդին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ, 21 մարտ.— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնիի համար կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանին հետ պիտի տեսակցի, Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորին ուղեւորութեանը միջոցին։

ՄԱՏՐԻՏ.—Պաթէնպէրկի իշխանը անպաշտօն կերպով Գատիքս ժամանեց։

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի նախորդ նախագահ Պ. Լուպէ աչքի ցաւէ կը տառապի, վասն զի վարագոյր իջած է աչքերուն։

ՀՌՈՄ.—Պապը կնքահայր պիտի ըլլայ Սպանիոյ Թագաւորին որդւոյն։

ՓԱՐԻԶ.—Էտուարտ Թագաւորը այցելեց Տաքս քաղաքը՝ Լանտի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ալեքսանտրա Թագուհին, Վիքթորիա իշխանուհիին հետ, ապրիլ 3ին Պիառից պիտի երթայ Էտուարտ Թագաւորին մօտ։

—Մօռնինկ Բօսթ խորհուրդ կուտայ Ֆրանսայի ոստիկանութեան՝ խարազանի պատիժ ենթարկել «Աբաշներ»ը (Բարիզի մէջ գողեր ու մարդասպաններ) որոնց գիշերային յարձակումները կ'աւելնան։ Անգլիական լրագիրը կ'ըսէ թէ այդ միջոցը շատ ազդեցիկ պիտի ըլլայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Երեք օր տեւող ճակատամարտէ մը ետքը, Նիքարակուա յաղթեց Սան-Սալվատորի եւ Հոնտուրասի, որոնք դաշնակցած էին։ Երկու կողմէն հազար հոգի մեռան։

ԼԱ ՀԷ.— Պ. Աբբէնկէր Վան Էյք, նախկին նախարար, մեռաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ ելմտացոյցի յանձնաժողովը չորս միլիոն մարքի յաւելուած մը ըրաւ զինուորական ելմտացոյցին վրայ։

—Սառէ, Ռուս եւ Մօզէլ գետերը յորդեցան։

ՓԱՐԻԶ.—Եէնաի զոհերէն քսաներկու հոգի ճանչցուելով այսօր թաղուեցան Թուլոնի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Լօքալ Անցայկըր կ'ըսէ թէ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսին Պերլին երթալու պատճառն է Աւստրիայի դեսպանատան վերաշինութեան համար բանակցիլ, եւ թէ Վիլհէլմ կայսեր հետ տեսակցութիւնը դիպուածական էր։

ՓԱՐԻԶ, 21 մարտ. — Սակարանին բացուելուն սկիզբներէն լաւ տրամադրութիւնները գերակշռութիւն մը ունէին եւ պետական արժեթուղթերէ եւ ուրիշ արժեթուղթերէ շատերու գիները թեթեւապէս կը բարձրանային։ Սակայն Սակարանը փակուելու պահուն երբ իմացուեցաւ թէ Պանք տը Ֆրանսի վարչական Խորհուրդը որոշած է հարիւրին երեքուկէսի բարձրացնել դրամի սակը, բազմաթիւ վաճառումներ տեղի ունեցան, որով բոլոր արժեթուղթերու գիները իջան, թէեւ ոչ զգալի։ Լոնտոնի ու Պերլինի մէջ դրամական անձկութիւնը հաւանական կ'ընծայէ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ պանքաներուն դրամի սակի նոր բարձրացում մը։

—Պանք տը Ֆրանսի շաբաթական հաշուեցոյցը, որ այսօր հրատարակուեցաւ, ցոյց կուտար վարկի մեծ անձկութիւն մը, ինչ որ առաջ բերաւ վարչական Խորհուրդին որոշումը։

— Մ. Նահանգաց նոր դեսպան Պ. Հուայթ, վաղը, Նախագահ Պ. Ֆալիէռի ներկայանալով իր յանձնարարագիրները պիտի մատուցանէ։

—Թանճէրէն առնուած հեռագիրներ կը հերքեն այն լուրը թէ Րայսուլի բռնուած ըլլայ։ Ընդհակառակը, պաշտօնական լուրեր կը հաւաստեն թէ Պէնի-Արուսի ցեղայիններէն հեռացեր եւ Բէքմիկսի ցեղայիններուն մօտ գացեր է, ուրկէ դէպ ի Լորիֆ կ'երթայ։

ՀՌՈՄ.—Կը ծանուցուի թէ Վատիկան կը պատրաստէ մոնսէնեէօր Մոնդանինիի վերագրուած քաղաքական արարքներու վերաբերեալ գրութիւններուն հրատարակութիւնը։ Միանգամայն պիտի հրատարակէ Ֆրանսացի անձնաւորութեանց վերաբերեալ նամակներ եւ անոնց մասին կատարեալ բացատրութիւններ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ			Փարա
Առաջին ճերմակ օխան			36 -36½
Երկրորդ	»	»	35 -35½
Խառն		»	33 -34
Ջավտարը		»	31 -32
Կարծր առաջին		»	38 -39
» միջին		»	34 -37
ԱԼԻՒՐ			Ղրշ.
Տեղական գըրմա Ա. Պարկ			71 -72
» » Բ. »			67 -68

Երէկ 22 վակոն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՖ

Օխան 17½-18 փարա

ԳԱՐԻ

Բէօսթէնճէ	քիլէն	13½-14
Ռումէլի		12 -13

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

9 Մարտ

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	յուլ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվըրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.
Չիքակօ	պատրաստ		.
»	յուլ.ի	»	71.1.
»	դեկտ.ի	»	73.7.
Մարսիլիա	պատրաստ		18.

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Թավուգ	պէհէրի	6
Բիլեճ	»	3
Պիր սէնէլիք էօրտէք	»	5
Էօրտէք բալագը	»	3
Էրքէք վէ տիշի հինտի	»	14
Հինտի բալագը	»	9
Գազ	»	10

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպաեա օլունաճագ պալատէ ճինսի մուհարրէր էնվաի Թույուրեան հիզալէրինտէ մուրագգամ ֆիաթլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալը բումինին օնընճը ճումաա իրթէսի կիւնիւ ինհալէի էվվէլիէսի վէ էկվիմը մէզքիւրտէն օնիքինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատարտա ինգզաէ բէյ թէնզիլի պիլ զապտ ինհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան չէրաիթը միւթէֆէրրիաաը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին ինգըզաէ նէօպէթինտէ թէճէմմիւթ պաղչէսինի վէ եա միւնէթէշիր քէֆալէթնամէի մուսաթահրալէն էտյմը մէզգիւրտէ նիհալէթ գամի օտա գալէմ Խազինէի ճէլլէրի միւրաճլէյեաաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 7 մարթ 323 3—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8/21 Մարտ		
Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք. Կ.	Օ. Ո.	102 01
Ամենէն բարձր գին	»	» 102 10
Ամենէն վար գին	»	» 102 —
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	150 ½
Ամենէն բարձր գին	»	150 ½
Ամենէն վար գին	»	150 ⅜
Թրամվայ	»	65 —
ԲԱՑՈՒՄ 9/22 Մարտ		
Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք.Կ.	Օ. Ո.	101 32
» » » ժամը 7ին Ք.Կ.	»	101 30
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	150 ¼
» » ժամը 7ին	»	150 ¼
Քարափ Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	460 ½
Անատ. երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	528 —
» » » Բ. սերի	»	526 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 57
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 82
Օսմ. Ծխախոտ		19 36
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 25
» ժուիսանս		6 45
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամվայ	Ֆր.	64 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		371 —
Պալիա Քարա Այտըն		719 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալօնիքի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պրտղթ.	Ա. Ո.	16 75
Քարասու առանձնաշնորհեալ		119 —
» սովորական		114 —
» 5 պարտաթուղթ		88 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլէնական 5 %		262 —
Հելլէնական պարգեւաւոր թուղթ		435 —
» » »	Օ. Ո.	4 06
Լաւրիոմ	Ֆր.	102 —
Զարթըրտ	»	38 ¼
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 80
» » 8 »		4 60
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 50
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 5/16
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 95
Վիեննայի » »	Քուրօն	21 92
Պերլինի » »	Մարք	18 60
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	110 10
Ֆրանսական »	»	87 08
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բօլ Էմբէրեալ	»	90 30
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 38
Արծաթ մանրուք	»	105 —
Մէթալիք	»	100 20
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 21 Մարտ		
Միացեալ Օսմ. պրտղթ.) բաց.	Ա. Ո.	94 27
) գոց.	»	94 05
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	150 50
Թրամվայ	»	66 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	697 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	451 —
Պալիա Քարա Այտըն	»	719 —
Օսմ. Մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 % Ք. Կ.	»	94 85
Քրէտի Լիոնէ	»	1210 —
Ռուսական 5 %	»	88 60
Իտալական Ռանթ	»	102 55
Սպանիական արտաքին	»	95 20
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 330
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 ½
ԼՈՆՏՈՆ, 21 Մարտ		
Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	Ա. Ո.	92 75
) գոց. Ք. Կ.	»	92 50
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 75
Եգիպտական միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ Ք. Կ.	»	85 37
Հելլէնական 5 % 1881	»	52 —
Զարթըրտ	»	1 40
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	100 —
Ռանտ Մայնս	»	6 71
Ռուսական 4% 1888—1889	»	76 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 56
Դրամազեղչ	»	5 —
ՊԵՐԼԻՆ, 21 Մարտ		
Օսմ. միացեալ		94 25
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	143 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 240
Դրամազեղչ	»	7 —
ՎԻԵՆՆԱ, 21 Մարտ		
Ռումէլի երկաթուղի	քուրօն	182 50
Վիէնըր Պանք Ֆէրայն	»	558 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 50
» Լոնտոնի վրայ	»	241 80
Ռուսական 5 % 1906	»	84 25
Օսմ. Ռէժի	»	— —

Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը

ԱԶԴ.— Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1907 մարտ 17/30ին, կէսօրէն յետոյ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, ելմտական, հանրօգուտ շինութեանց եւ Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներու ներկայութեան։ 5—2

Կ. Պոլիս, 6/19 մարտ 1907

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828–1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՓԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ եւ պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցեալ վնասք	460	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխին ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱՋԱՆՑ քան ո՛ եւ է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, եւն. եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ եւ Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 50—6

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՄԱՐՏ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

20 ղրուշ շահող թիւեր

65821	30	80881	90	99301	10	113211	20	128451	60	143591	600	157561	70
66331	40	81391	400	100091	100	114411	20	129071	80	143661	70	157851	60
67181	90	81571	90	100121	30	115011	20	129271	80	143771	80	157891	900
67201	10	81611	20	100361	70	115581	90	129331	40	143991	4000	168011	20
67601	10	82141	50	100751	60	115821	30	129531	40	144251	60	138271	80
67751	60	82181	90	101311	20	115881	90	129671	80	144281	90	158311	20
67981	90	83071	80	101361	70	116031	40	129711	20	144321	30	158451	60
68961	70	83101	10	101551	60	116131	40	130011	20	144691	700	158591	600
69511	20	83111	20	102051	60	116231	40	131081	90	145791	800	159421	30
69651	60	83421	30	102231	40	116351	60	131161	70	145851	60	159921	30
69791	800	83631	40	102381	90	116421	30	132171	80	146151	60	160121	30
69911	20	83671	80	102541	50	116691	700	132201	10	146181	90	160321	30
70331	40	83721	30	10282	30	117041	50	132291	300	146301	10	160571	80
70361	70	83901	10	103061	70	117091	100	132561	70	146331	40	160871	80
70571	80	84281	90	103331	40	117311	20	132901	10	146591	600	162411	20
70621	30	84601	10	103781	90	117621	30	132911	20	146741	50	16-751	60
70741	50	84881	90	104581	90	117661	70	133011	20	146871	80	163121	30
70771	80	84921	30	104781	90	117941	50	133591	600	147031	40	163231	40
70801	10	86031	40	104931	40	118001	10	133921	30	147261	70	163471	80
71281	90	86831	40	105281	90	118401	10	134001	10	148021	30	163521	30
71311	20	86951	60	105661	70	118721	30	134081	90	148211	20	163551	60
71571	80	87271	80	105761	70	118841	50	134101	10	148281	90	163631	40
72671	80	87991	8000	105971	80	119351	60	134171	80	148311	20	163651	60
72881	90	88261	70	106081	90	119651	60	134241	50	148401	10	163891	900
73111	20	88541	50	106521	30	119741	50	134411	20	148711	20	164321	30
73161	70	88571	80	106561	70	119891	900	134641	50	148891	900	164421	30
73271	80	88621	30	106771	80	120071	80	135051	60	148971	80	165421	30
73561	70	89291	300	106921	30	120281	90	135241	50	149061	70	165761	70
73761	70	90981	90	107411	20	120861	70	135601	10	149201	10	166381	90
74071	80	91431	40	107891	900	120921	30	135921	30	149311	20	166441	50
74411	20	91461	70	108031	40	121371	80	135931	40	150191	200	166501	10
74741	50	91971	80	108161	70	121411	20	136071	80	150471	80	166881	90
74771	80	92411	20	108201	10	121561	70	136371	80	150481	90	167111	20
75721	30	92561	70	108421	30	121761	70	136591	600	150591	600	167341	50
76421	30	92671	80	108651	60	121791	800	136611	20	150791	800	167491	500
76631	40	92831	40	108851	60	121811	20	137421	30	150981	90	167611	50
76921	30	93191	200	109111	20	121821	30	137581	90	150991	1000	167871	80
76991	7000	93461	70	109181	90	121921	30	138671	80	151091	100	167971	80
77171	80	93731	40	109231	40	122851	60	139021	30	151911	20	168301	10
77221	30	93971	80	109271	80	123221	30	139531	40	151921	30	168391	400
77451	60	94491	500	109441	50	123531	40	139831	40	152571	80	168491	500
77551	60	94621	30	109491	500	123641	50	140591	600	152961	70	169381	90
77701	10	94871	80	109781	90	123701	10	140721	30	153481	90	169551	60
77771	80	94931	40	110181	90	123771	80	141611	20	154151	60	169921	30
77891	900	96101	10	110641	50	123871	80	141761	70	154191	200	170291	300
78251	60	96411	20	110771	80	124051	60	142091	100	154221	30	170481	90
78451	60	96581	90	111071	80	124611	20	142111	20	154621	30	171111	20
78721	30	96961	70	111481	90	124721	30	142141	50	154661	70	171371	80
79141	50	97051	60	111761	70	125771	80	142321	30	154721	30	172631	40
79371	80	97171	80	112331	40	125801	10	142481	90	155451	60	173041	50
79441	50	97281	90	112481	90	126381	90	142511	20	155981	90	173421	30
79691	700	97661	70	112591	600	127161	70	142561	70	156001	10	173461	70
79791	800	97801	10	112981	80	127231	40	142621	30	156381	90	173941	50
79891	900	98321	30	113001	10	127321	30	142661	70	156431	40	174641	50
80331	40	98751	60	113091	100	127471	80	142961	70	156711	20	174831	40
80621	30	99081	90	113131	40	127881	90	143481	90	157121	30	174981	90
80791	900	99251	60	113141	50	127981	90	143521	30	157521	30	Շար.	

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին Ե. և Ը. յօդուածներու և 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելուածական հրովարտակի ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, Ռումէլիի երկաթուղիին հետեւեալ թիւերը

210,428	255,971	711,803	718,991
210,429	382,462	711,804	783,988
210,430	464,973	711,805	1,815,656

որոնց վիճակահանութիւնը կատարուած է 1877 ապրիլ 1ի թիրաժով, եթէ մինչեւ յառաջիկայ 1 ապրիլ 1907 չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—8

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 փետր. 1907

ՏՈՔԹ. Գ. ՋԱՐԹՃԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ երկեմն իբր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Փարիզի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ, Ըթըր փողոց թիւ 6 (դաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։

Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։ 40—23

ՀԻՒՆԵԱՏԻ ԵԱՆՕՍ

HUNYADI JANOS

ԼՈՒԱՑՈՂՆ ԵՒ ԲՆԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

Ազդու, ապահով ու հեշտ կերպով կը ներգործէ

Կը յանձնարարուի ամէն անոնց որոնք ենթակայ են

Սովորական պնդութեան, ստամոքսացաւի, լեարդի հիւանդութեանց, մաղձի խանգարումներու, լեարդային ճամախտումի, զանազան տենդերու եւ տաք կլիմաներու յատուկ ուրիշ հիւանդութեանց

Գործածման չափը, իբր մաքրողական՝ 2 գաւաթ, իսկ իբր լուծիչ դեղ՝ 1 գաւաթ.

առտուն՝ բան չկերած խմել 24—5

ՊԷՏՔ Է ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԵՒ ՆՄԱՆՆԵՐԷՆ

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնահատութիւն, ինֆլուէնցա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժում կը գտնեն, տոքթէօր ԴԸ-ՌՕՆԷԼԻ հակաջղացաւական դեղահատիկներու միջոցաւ։ Դին, տուփ, գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ Մթերանոց, Տոքթէօր Ֆրոնեէ եւ ընկ. 76 Պօլթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ճ. Մէզիքի որդիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 30—30

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

Վ.ՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ յանձնում կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես ծանուցի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամներով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը մը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—16

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆ

Société Producteur du France, Péra

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԵՐԱ

Ամենաքաջածանօթ գնահատումներու արժանացած զանազան մրցանակաբաշխութեանց մէջ։

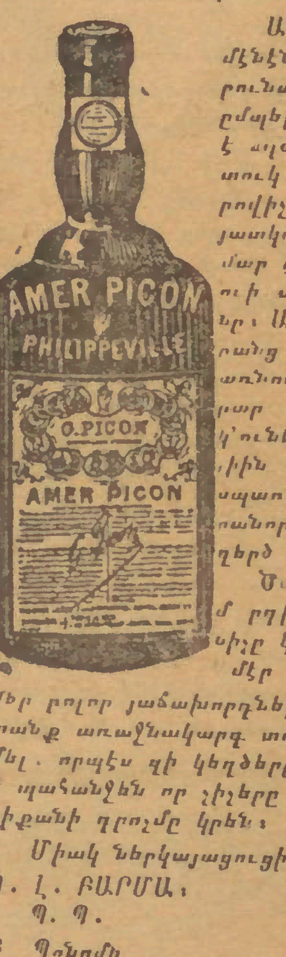

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս ստամոքսը կը վերանորոգուի եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մրցիկ մեր վաճառատուներ կեղծած ըլլալնուն, մեր Պիքոն ապառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Լինիոն տէ Ֆապրիքանի գրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ,

Պ. Պ.

Բ Պոնմի — Ղալաթիա

Ա Ռէքքիս — »

Էքոնոմիք Գոօբէռաթիվ — Ղալ., Բերա եւ Գատըգիւղ

Ռոզարիօ Միւսօնէ — Ղալաթիա

Բարատօբուլօ եւ Մէլէթիատիս — »

Ժ Սթավրօբուլօ — »

Սթավրօբուլօ Եղբարք

Քօջթաքի Եղբարք

Վէնսան Դասապիան (գեղվճ.) Կ. Պոլիս

Մէհմէտ Բեազիմ

Տ Մեզիքի որդի եւ Ընկ

Մ Մէզիքի

Թ. Լինօ

Պ. Սէֆէրեան

Ժ Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.

Էմիլ Լաննըրոյ — Բերա

Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. ք եւ Ընկ

Թ Սարէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա

Պօն Մարշէ — Բերա

եւլն եւլն եւլն. 50—11

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըր խան, Հէզա՛ էն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց. կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.

Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։

Պոլիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10։

Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։

Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։

Գատըգիւղ, Աղեքսանդր Անաստասիատիս Չուկայի հրապարակ։

Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբաէսի։

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։

Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց

Երէնգիւղ, Թէօտօրօս Իօաննիտէս, նաւամատոյց մօտ։

Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, Թիւ 137։

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։

Բէնտիք, Բ. Սոմմարիբա։

Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։

Սան Սթէֆանօ, Բէշէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Ա Պ Ա Ւ Ի Կ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսօլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումին դատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամայա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանիլէներ և թօռաֆիլներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կանկարասի, ձեռնոնի լամբարներ, մանեակներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, գետնի մուշամաներ, կրամօֆոններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն ազնուութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՒԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամէնէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ

Սակարկութիւն չկայ 50—24

Տարաշխարհի վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

ԹՈՄԱՍ ՌՈՒԻԼՕՑՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաքֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբրա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1 57	Սիլվիա	119
Աթիսոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէբա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորտոինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտաչօ	5 40	Նէքօ	1 33	Թ. Ուիլլոցն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլասքատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Նափս	4100	Թոքիօ	3337
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	84	Բլէօօ	053	Նէթացիօ	036	Թուլէտօ	1470
Գալիպսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քալբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գոբէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	17 0	ալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	ոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Ռիալծօ	3329	Վ. քլթուցն.	239
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Ծէտս	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռալլօ	1613	Ցէցա	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէս	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կըսանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Ռազացի	136	Մայօն	

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—36

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ — Ֆրք. 9,500,000

Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահես — » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—32

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասոն խան

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 36 միլիոն քուրոնի չափ։

ԴԻՒՐԱՒԻՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Երեսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3 օր 100—150 ոսկի գումարի համար
6 » 151—200 » » »
10 » 201—500 » » »
15 » 501—1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » » »

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով. բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին գաս։ Վիէնըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

PHOENIX ASSURANCE Ld. Co

“ՖԻՆԻՔՍ,,

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ փնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ. Ցա՛րդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ եւ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանք Օրօմանի մօտ. Ղալաթիա։

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ
Ֆնտգլեան խան

50—8

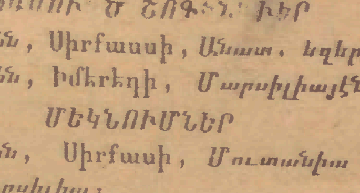

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 25ին, Սիւֆասսի, Անատ. եզերքէն

Ապրիլ 2ին, Իմէրէդի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 26ին, Սիւֆասի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ապրիլ 3ին, Իմէրէդի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ արքզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարէզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—19 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (81)

ԺՈՒԼ ՄԱՐԻ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԳ.

ՀԱՅՐ ՈՒ ԱՂՋԻԿ

—Պարոն Տորնաք խորհեցէք ձեր ըսածին վրայ։

—Խորհած եմ արդէն... կը թոյլատրէ՞ք որ ծխափողս դարձեալ վառեմ։

—Լա՛ւ, ատիկա ձեր կարծիքն է... Անշուշտ կը թոյլատրէք որ ձեր կնոջ կարծիքն ալ հարցնեմ։

—Այո՛, կրնաք հարցնել, որովհետեւ վստահ եմ իր պատասխանին վրայ...

—Կը լսէ՞ք սնուցիկս, ըսաւ այրին, խօսքը ուղղելով Լուիզի։

Գեղջկուհին մպտեցաւ, քաղցր նայուածք մը ձգելով փայտահատին վրայ։ Իրար հասկցած էին։

—Օ՛հ, տիկին, մարդուս հակառակ կարծիք չեմ ունեցած բնաւ... Առնօք, փորձեցի առանձին կարծիք մը ունենալ, բայց ի վերջոյ տեսայ որ սխալեր եմ... Հիմա երկանս ամէն ըսածները իբր Աւետարանի պատգամ կ'ընդունիմ...

—Ձե՞ք ուզեր ինծի յանձնել Լիզօնը։

—Ո՛չ, տիկին, քանի որ Տորնաք կը մերժէ...

—Ուրեմն ինծի կը մնայ Ռոզ-Լիզօնի դիմում ընել՝ հասկնալու համար թէ ի՛նչ ընել մտադիր է... Թերեւս իր սրտին անսայ, որ իր շահերուն համբրաշխ է... Բայց ես խորհուրդ պիտի տամ որ իր սրտին միայն անսայ։

Տորնաք յախուռն կերպով ընդմիջեց Նաթալիի խօսքը.

—Ռոզ հլու աղջիկ մըն է... Քանի որ մխտական պատասխան մը տուի և կինս ալ չի հաւանիր, Ռոզ չպիտի ուզէ վիշտ պատճառել մեզ, ձեր առաջարկը ընդունելով։ Այնպէս չէ՞, աղջիկս...

Իր ձայնին մէջ խանդաղատական շեշտ մը կար։

Լիզօն խոնարհեցուցած էր աչքերը։ Իր փափուկ դէմքը վրդոված էր։ Տորնաքի մերժումին պատճառը շատ լաւ կը հասկնար... Փայտահատը կը վախնար դըղեակ ղրկել զինքը...

—Է՛հ ուրեմն, դուք ի՞նչ կ'ըսէք օրիորդ, հարցուց այրին իր ամէնէն քաղցր ձայնը հանելով...

—Արդարեւ, իմ ներկայութիւնս բաւական արգիլենք մը պիտի ունենայ և պարոն դը Քրուա-Լիթրէի ցաւագին կեանքը պիտի մեղմացնէ... Կը յիշեմ թէ ո՛րքան գորով կը յայտնէր ինծի... Եթէ երբեք մերժեմ այդ առաջարկը, ապերախտութիւն մը գործած չպիտի՞ ըլլամ անոր հանդէպ... Եւ ինչո՞ւ մերժեմ...

—Զաւակս, կը տեսնեմ որ ի զուր չեմ դիմած ձեր գթասրտութեանը... անշուշտ ներած էք ինծի՝ առտնօք ձեր նկատմամբ անարդար գտնուած ըլլալուս համար...

Այդ վերջին ակնարկութեան չէ որ պատասխանեց Լիզօն։ Ու այրին անտարակոյս ըմբռնեց դեռատի աղջկան տուած սա պատասխանին նուրբ իմաստը.

—Տառապող այդ հեգ մարդուն վրայ միայն կը խորհիմ...

Եւ այդ հեգ մարդը հայրն էր... անիկա գիտէր որ Լիզօն իր աղջիկն էր... իր գերեզմանին խորէն կը պահանջէր զանի։

Դեռատի աղջիկը կրնա՞ր մերժել։ Եւ ի՛նչ որ ալ ըլլային ներկայացած սոսկալի ու բազմաթիւ վտանգները, ինք պէտք է կուրծք տար անոնց։

Լիզօն համբուրեց Տորնաքն ու Լուիզը, ըսելով.

—Ներեցէք ձեզի անհնազանդ գըտնուելուս համար... բայց տիկինը իրաւունք ունի... իրեն հետ դղեակ պիտի երթամ...

—Ռոզ, առտնօք անցած դարձածէն յետոյ, կարելի՞ է որ դղեակ վերադառնայ նորէն։

—Ծիծաղ ատոր համար, հա՛յր, ըսաւ Ռոզ... Մի մտադրէք զիս... Դղեակին մէջ հաստատուելով ձենէ հեռացած չեմ ըլլար... Հոսկէ կը նշմարուի Ռուաեռմոնթ և հոնկէ ալ կը տեսնուի Մար-ա-լ'Օն։ Ի հարկին ամէն օր ձեզի պիտի այցելեմ...

Տորնաք և Լուիզ իրարու ցոյցին իրենց գլուխը։ Մտահոգ և տխուր երեւոյթ մը ունէին։

Հանրիօ մտիկ չէր ըներ ալ ևս։ Իր ընթերցման մէջ թաղուած ըլլալ կը թուէր։

Փայտահատը մեղմօրէն ըսաւ.

—Զաւա՛կս, ուզածիդ պէս չարժէ։

Տորնաք հասկցած էր այն թաքուն պատճառները, որոնցմէ մղուած՝ Ռոզ ընդունած էր այրիին առաջարկը, քանի որ այդ պատճառները նախրական էին։

—Գալով ձեր թոշակին, Լիզօն, յետոյ պիտի ըլլայ... Ամսական վաթսուն ֆրանք պիտի տամ։ Բաւական կը գտնէ՞ք այդ թոշակը...

—Այո՛, տիկին, մրմնջեց Ռոզ, որ կարմրութիւն մը զգաց ճակտին վրայ... Աւելի կը պահանջէ՞ք, յարեց Ռոզ, խօսքը Տորնաքի ուղղելով

—Ո՛չ, Ռոզ... Դու մանր գործերդ անձամբ կատարէ...

—Առանձին պիտի՛ ապրիք... Եւ բնաւ մօտէն յարաբերութիւն չպիտի ունենաք դղեակին մարդոց հետ, որոնք կրնան նախանձիլ ձեր վրայ և տաղտուկներ պատճառել... Առաջուան պէս այն սենեակին մէջ պիտի պառկիք, որուն մօտ կը գտնուի հիւանդը... Այսպէս՝ պիտի հանգստանանք, գիտնալով որ հիւանդին մօտ պիտի փութաք, ամէն անգամ որ ձեզի պէտք ունենայ ան։

—Լա՛ւ, տիկին, շնորհակալ եմ, այդ բաներուն վրայ խորհած ըլլալնուդ համար...

—Ո՞ր օր կը յուսաք դղեակ գալ։

—Ձեր ուզած օրը։

—Ուրեմն, այս իրիկուն... կ'ուզէ՞ք որ միասին տանիմ ձեզ...

—Այո՛, ըսաւ Ռոզ, ուրախութեան շարժում մը զսպելով, քանի որ իր հօր առջեւ պիտի գտնուէր քիչ յետոյ...

—Ձեր պատրաստութիւնները երկար չպիտի՞ տեւեն։

—Ոչ։ Եթէ բան մը պակսի, Հանրիօ կը բերէ։

Այս վերջինը վեր առաւ գլուխը։

—Օ՛հ, Ռուաեռմոնթի պէս նախրական տեղ մը ոտք չեմ կրնար դնել... Հաճոյքով չպիտի գիտուի իմ ներկայութիւնս դղեակին մէջ... Ջանա՛ հրաժարիլ ինէ...

Նաթալի միշտ ժպտագին դէմք մը ունէր։ Զիջանել կը ձեւացնէր։

—Շա՛տ լաւ, Լիզօն, միասին կը տանիմ ձեզ, յարեց Նաթալի զուարթօրէն։ Օ՛ն, հետս եկէք...

—Տիկին, հինգ վայրկեանէն կու գամ... Հանրիօ, օգնէ ինծի...

Հանրիօ ոտքի ելաւ ակամայ և Լիզօնի հետ այն նեղկծուկ սենեակը մտաւ, ուր կը պառկէր դեռատի աղջիկը։ Քանի մը հին լաթեր, ճերմակեղէն և ուրիշ զգեստներ հաւաքեց։

Այդ գործին պարապած ատեն Ռոզ մեղմաձայն մրմնջեց.

—Հանրիօ, կը հաւանի՞ս բրածիս։

—Այո՛, բայց Լիզօն, կը վախնամ քու անձնական ապահովութեանդ համար...

—Իմ պարտականութիւնս հոն գտնուիլ է...

—Այո՛, քու պարտականութիւնդ է, բայց կը վախնամ, երբ կը խորհիմ թէ այդ պատերուն ետին պիտի բնակիս...

—Հանրիօ, միշտ պիտի հսկես իմ վրաս, ինչպէս բրած ես մինչեւ հիմա...

—Պիտի հսկեմ... Ամէն ջանք պիտի ընեմ որ դժբախտութեան մը չհանդիպիս... բայց դարձեալ ապահովութիւն չեմ զգար...։

(Շարունակելի)